

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

דוחות כספיים ליום 31 במרס 2009

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון ליום 31 במרס 2009

דוח הדירקטוריון שלהלן סוקר את פעילותה של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "החברה") לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2009 (להלן: "תקופת הדוח").

דוח הדירקטוריון ליום 31 במרס 2009 סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה בתקופת הדוח ונערך בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח – 1998 ומתוך הנחה שבפני המעיין בו מצוי גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2008.

ביחס לתיאור עסקי המבטחים המאוחדים בדוחות החברה, נערך הדוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998.

1. תיאור החברה

1.1 בעלי מניותיה של החברה

החברה הינה חברה פרטית. עיקר פעילותה ופעילות החברות הבנות שלה הוא בתחומי הביטוח והפנסיה. נכון למועד הדוח החברה הינה בבעלות מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (100%) (להלן: "מנורה החזקות") שהינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לני"ע בתל-אביב, הנשלטת על ידי ניידן אסטבלישמנט ופלמס אסטבלישמנט (להלן: "תאגידים זרים") המחזיקים בכ- 61.86% ממניותיה. תאגידים אלו מוחזקים בנאמנות עבור מר מנחם גורביץ כנהנה יחיד.

1.2 תחומי פעילותה של החברה

לתיאור תחומי הפעילות ראה פרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2008.

2. התפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון

2.1 הון אנושי

בחודש מאי 2009 ובהמשך להודעת מר ירון דוויק, משנה למנכ"ל החברה ומנהל אגף ביטוח חיים ובריאות על רצונו לפרוש מתפקידו מונה מר יהודה בן-אסאייג כמשנה למנכ"ל ומנהל האגף האמור.

המינויים הנ"ל משתלבים בתהליך הארגוני של הקבוצה ליצירת מערך חסכון ארוך טווח.

2.2 דירקטוריון

ביום 31.03.09 אישר דירקטוריון החברה את צירופה של הגב' אורלי ירקוני כדירקטורית.

2.3 הליכים משפטיים

לעניין התפתחויות בדבר חשיפה לאישור תובענות שהוגשו כנגד החברה והחברה הבת שומרה חברה לביטוח בע"מ כייצוגיות, ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.

2.3 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

2.3.1 כללי

א. בחודש אפריל 2009 פרסם המפקח חוזר שעניינו טיפול בחובות בעייתיים ופעולות גופים מוסדיים לגביית חוב. מטרת החוזר הינה להבטיח כי גופים מוסדיים יפעלו לגביית חובות, באופן עצמאי או במשותף עם מלווים אחרים, וכן להגדיר מסגרת

להיערכות גוף מוסדי לצורך מעקב ובקרה שוטפים אחר חוב שבניהולו וטיפול בחוב בעייתי, לרבות גיבוש החלטה בדבר אמצעים לגביית החוב. החוזר קובע כי דירקטוריון גוף מוסדי יאשר מסגרת קווים מנחים באשר לקיומה של בקרה שוטפת אחר מצב חוב ולקיומו של תהליך עבודה מובנה, שיתקיים בגוף המוסדי לזיהוי מוקדם של ירידה באיכות האשראי, זיהוי מוקדם של כשלים במשך חיי חוב, זיהוי איתור וסיווג חוב בעייתי וכן לפעולות שיינקטו לטיפול בחוב כאמור. כמו כן, על הנהלת הגוף המוסדי למנות צוות בעלי תפקידים רלבנטיים ("פורום חוב"), בעלי מומחיות וניסיון מוכחים בתחום האשראי או ההשקעות, אשר יהיה אחראי על ביצוע תהליך הערכת מצב חוב, לרבות הבחנה בין חוב בעייתי לחובות אחרים, וכן הבחנה בין סוגים שונים של חובות בעייתיים – חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בפיגור וחוב מסופק. פורום החוב יגיש דיווחים שונים לוועדת האשראי וועדות ההשקעה. ועדת האשראי תדון בדרכים ובאמצעים לגביית חוב אשר זוהה כחוב בעייתי ואשר נמצא בתחום טיפולה, על פי החוזר ותמליץ לוועדת ההשקעות. החוזר קובע כללים נוספים לעניין פעילות גוף מוסדי לגביית חוב בעייתי, מימון הסדר חוב ונקיטת אמצעים לגבייתו, קבלת החלטות בדבר אמצעים שיינקטו על ידי גוף מוסדי ובדבר השתתפותו בנציגות בעלי חוב, אישור תנאי הסדר חוב, רכישה חוזרת של אג"ח קונצרניות שהנפיק הלווה, תיעוד וחובת פרסום.

ב. בחודש אפריל 2009 פרסם המפקח טיוטת חוזר שנייה שעניינה איסוף מידע סטטיסטי אגב יישוב תביעות. הטיטה קובעת את אופן איסוף ושימור נתוני התביעות, שסכומן עולה על 1,000 ש"ח, לכל שנה, בחלוקה לפי הענפים השונים. על פי הטיטה, הגופים המוסדיים יידרשו להציג, בין היתר, את מספר התביעות ומשך הזמן הממוצע לטיפול בתביעות לגבי תביעות אשר נסגרו בפשרה (לרבות גישור), תביעות שנסגרו בבוררות ותביעות שהוגשו לבית המשפט, על פי הפירוט המופיע בנספחים לטיטה. עוד קובעת הטיטה, כי גוף מוסדי יציג באתר האינטרנט שלו את נתוני התביעות בכל שנה קלנדארית עד ליום 31 במרס ביחס לשנה שחלפה. הוראות החוזר יחולו על נתוני התביעות לשנת 2009 ואילך. באתר האינטרנט יוצגו נתונים מארבע השנים האחרונות.

ג. בחודש אפריל 2009 פרסם המפקח טיוטת חוזר שעניינה עמלות סוכני ביטוח מנותני שירותים. הטיטה מרחיבה את האיסור החל על סוכן ביטוח לקבל תשלום עמלה או כל טובת הנאה אחרת בקשר לבחירת נותני שירותים שונים, כגון – מוסך, עו"ד, שמאי ורופא, אך למעט גוף מוסדי, וזאת על מנת למנוע ניגוד ענינים.

ד. בחודש אפריל 2009 פורסמה הוראה שעניינה איסור השקעה של גופים מוסדיים באגרת חוב אם לא התקבל לגביה מידע רלוונטי חמישה ימי עסקים לפני מועד ההזמנה על ידי הגוף המוסדי. מטרת ההוראה להבטיח כי הגופים המוסדיים יבחנו בצורה מהימנה ומעמיקה את פרטי ההנפקה ולמנוע השקעה באגרת חוב, סחירה או בלתי סחירה, אלא אם קיבל הגוף המוסדי את נוסח התעודה, שטר נאמנות וכל מסמך נלווה אליהם, לפחות חמישה ימי עסקים לפני מועד ההזמנה.

ה. בחודש מרס 2009 שלח המפקח מכתב המורה למנהלי חברות הביטוח, מנהלי החברות המנהלות של קרנות פנסיה ומנהלי החברות המנהלות של קופות הגמל, כי החל מהדוחות הכספיים לשנת 2008, ועד ליום 30 לדצמבר 2010, חברת ביטוח וחברה מנהלת לא תחלק דיבידנד אלא באישור המוקדם של המפקח. כן ציין המפקח, כי ככלל, לא תאושר חלוקת דיבידנד בשיעור העולה על 25% מהרווח המותר לחלוקה.

ו. בחודש מרס 2009 פרסם המפקח נייר עמדה, אשר הנחיותיו צפויות להיות מוסדרות במסגרת חוזרים עתידיים, בדבר צעדים בשוק החיסכון הפנסיוני בעקבות אירועי המשבר הכלכלי העולמי. במסגרת נייר העמדה פירט המפקח בעיקרי דברים את הצעדים שבכוונתו לנקוט, ובין היתר – התאמת סיכון ההשקעות למאפייני הלקוח, צמצום מספר מסלולי ההשקעה, מעבר לפרסום תשואה שנתית של מוצרי החיסכון הפנסיוני, חיוב בדיווח על דמי הניהול בדוח הרבעוני לחוסך, קביעת סטנדרטיים למערכי שירות הלקוחות, פרסום מדיניות השקעה צפויה, הפעלת קופות גמל אישיות, התאמה בין תגמול מנהלי ההשקעות לבין ביצועי הגופים בטווח הארוך, השקעות הגופים המוסדיים באג"ח הקונצרני, גיבוש שטר נאמנות לדוגמא שישמש בהנפקת אג"ח, הטלת חובת מעקב שוטפת על יכולת החוזר של אג"ח סחירות, מתן כלים להגברת מעורבות הגופים המוסדיים בהסדרי חוב, חיזוק מנגנוני הבקרה והפיקוח בתחומי השקעות וניהול הסיכונים, הגדלת דרישות ההון העצמי לחברות ביטוח

לרבות בחינת מדיניות חלוקת דיבידנדים, הגדלת דרישות הון עצמי מחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, איחוד והחמרת תקנות ההשקעה של הגופים המוסדיים והחמרת כללי ההשקעה לכספי הנוסטרו של חברות הביטוח.

2.3.2 ביטוח כללי

א. בחודש מאי 2009 הגישו איגוד שמאי ביטוח בישראל, המועצה הישראלית לצרכנות ואיגוד המוסכים בישראל, לבית המשפט העליון, בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, עתירה למתן צו על תנאי כנגד המפקח על הביטוח ושוק ההון ואיגוד חברות הביטוח בישראל. במסגרת העתירה, מתבקש בית המשפט העליון ליתן צו על תנאי המורה למפקח על הביטוח ליתן טעם מדוע לא יעשה שימוש בסמכותו ויורה על תיקון ההסדר הקבוע בחוזר ביטוח 8-1-2007 בעניין שמאות ביטוח רכב (רכוש וצד ג'), יעדיף את עמדת הוועדה המייעצת לשמאי הרכב שמונתה על ידי שר התחבורה, אגף הרכב במשרד התחבורה והעותרים, ויורה על ביטולה של רשימת שמאי החוץ הקבועה בסעיף 4 לחוזר הנ"ל – אשר לשיטת העותרים מעמידה כל אחד מן הרשומים בה במצב של ניגוד עניינים מובנה - ועל החלפתה ברשימה הכוללת את כלל השמאים הרשומים בפנקס השמאים כמשמעותו בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), התש"ם – 1980. יצוין, כי החוזר הנ"ל פורסם בהמשך לעתירה קודמת שהוגשה בסוגיה זו בבג"צ 7721/96 איגוד שמאי הביטוח בישראל ואח' נ' המפקח על הביטוח ואח', פ"ד נה(3) 625, אשר במסגרתה, תחת להחליף את שיקול דעתו של המפקח, הורה בית המשפט העליון על העברת התיק לדיון בפני שלושה שופטים. כן הורה בית המשפט העליון למשיבים להגיש את תגובתם לעתירה עד 7 ימים עובר למועד הדיון שיקבע.

2.3.3 ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (כולל בריאות)

א. בחודש מאי 2009 פרסם המפקח חוזר שעניינו העברת זכויות עמיתים שלא במזומן. מטרת החוזר להסדיר לראשונה את התנאים להעברת זכויות עמיתים שלא במזומן בין מסלולי השקעה באותה קופת גמל ובין גופים מוסדיים שונים. על פי החוזר, העברת זכויות כאמור יכול שתבצע שלא במזומן רק אם סך הסכומים המועברים באותו יום עסקים עולה על 5 מיליון ש"ח או עולה על 1% מסך נכסי הצד המעביר, לפי הנמוך מביניהם, ובהתאם לנוהל עבודה מפורט שייקבע על ידי ועדת ההשקעות של הגוף המוסדי.

ב. בחודש מאי 2009 פרסם המפקח טיוטת חוזר שעניינה התקשרות גוף מוסדי עם בעל רישיון. מטרת הטיטה להחיל את הוראות חוזר ביטוח 14/2004 בעניין התקשרות מבטח עם סוכן ביטוח, בשינויים המחויבים, על כל התקשרות בין יועץ פנסיוני וסוכן ביטוח עם גוף מוסדי, ובין היתר – חובת קיום הסכם בכתב בהתקשרות בין גוף מוסדי לבעל רישיון, שבין תנאיו חיוב הסוכן להחזיק כספים שגבה ממבוטחים בחשבון נפרד שינוהל על ידו כנאמן של המבטח, כפי שיורה המפקח.

ג. בחודש מאי 2009 פרסם המפקח טיוטת חוזרים בעניין דמי ניהול – טיוטת חוזר "תיקונים בדיווח השנתי ובדיווח הרבעוני לעמיתים ולמבוטחים", המרחיבה את הפירוט הניתן לחוסכים במסגרת הדיווח השנתי, הדיווח הרבעוני ושירות אחזור המידע באינטרנט, וכן טיוטת חוזר "מנגנון גביית דמי הניהול", שמטרתה למנוע מנגנוני גביית דמי ניהול המבוססים על החזר דמי ניהול בתום תקופה מסוימת אשר אינם משקפים נכונה את דמי הניהול שסוכמו עם העמית או המבוטח.

ד. בחודש אפריל 2009 פרסם המפקח חוזר עקרונית לטיפול בעמיתים שהצטרפו לקרנות הפנסיה בחודשים ינואר-מארס 1995 ("תקופת הביניים"), בהמשך לחוזר פנסיה בעניין עקרונות לטיפול בעמיתי תקופת הביניים, משנת 1999. החוזר קובע הוראות לטיפול בעמיתי תקופת הביניים שהוראות חוזר הפנסיה משנת 1999 לא יושמו לגביהם, כך שבמקרה של עמית ביניים אשר בחודש ינואר 2009 נצברו לזכותו סכומים בקרן פנסיה חדשה, מבלי שהעמית בחר במפורש להיות עמית בקרן, תינתן לו אפשרות בחירה חד-פעמית להיות מבוטח בקרן פנסיה ותיקה אליה הצטרף בשנת 1995 או להיות מבוטח בקרן הפנסיה החדשה בה מנוהלת יתרתו הצבורה. אם לא תתקבל בחירה מפורשת במשרדי החברה, עד ליום 30 ביוני 2009, יראו את העמית כמי שביקש להיות מבוטח בקרן הפנסיה הוותיקה. על פי החוזר, על החברה המנהלת של קרן הפנסיה החדשה לפנות לעמיתי תקופת הביניים עד ליום 31 במאי 2009 במכתב בנוסח המצורף כנספח לחוזר, בו יפורטו החלופות העומדות בפני העמית. עוד קובע

החוזר, בין היתר, את אופן העברת כספי העמיתים, אופן העברת נתונים, דיווח לעמית ואופן ניהול זכויות העמיתים.

ה. בחודש מרס 2009 פרסם המפקח חוזר פירוט תגמולי ביטוח בתכניות לביטוח בריאות. מטרת החוזר הינה להבטיח כי בטרם כריתתו של חוזה הביטוח, יהיה בידי המבוטחים מידע בנוגע לסכום תגמולי הביטוח לפי תנאי התכנית. הטיוטה מפרטת את המידע אשר על מבטח למסור למבוטח בנוגע לסכום תגמולי הביטוח לפי תנאי התכנית עובר לכריתתו של חוזה הביטוח, לרבות תגמולי ביטוח מרביים שלא בערך כספי נקוב. החוזר קובע רשימת מקרים בהם ניתן לשנות את פירוט תגמולי הביטוח אשר פורסמו. ההוראות יחולו על תכניות לביטוח בריאות, למעט על כיסויים ביטוחיים לפרוצדורות רפואיות המבוצעות בחו"ל.

ו. בחודש מרס 2009 פרסם המפקח טיוטת חוזר שנייה שעניינה הצהרה על מדיניות השקעה צפויה בגופים המוסדיים. על פי הטיוטה, יידרשו גופים מוסדיים להצהיר מראש, ברבעון האחרון של כל שנה, על מדיניות ההשקעות הצפויה שלהם לשנה הקלנדארית הקרובה, במתכונת של קביעת שיעורים מינימאליים ומקסימאליים להשקעה באפיקי השקעה שונים, כדוגמת: מניות, אג"ח ממשלתי, אג"ח קונצרני ומט"ח, תוך התייחסות לטווחי סטייה אפשריים משיעורים אלו וקביעתם של מדדי ייחוס. פרסום המדיניות יאפשר לפקח, לבקר ולהעריך את ביצועי הגוף המוסדי ביחס למדיניות ההשקעות שהצהיר עליה וביחס למדדי הייחוס הרלבנטיים אותם קבע. מדיניות ההשקעה תדווח למפקח באמצעות אתר האינטרנט של הגוף המוסדי ולעמיתים או למבוטחים באמצעות הדוח השנתי הנשלח אליהם. הוראות הטיוטה יחולו על חברות ביטוח לגבי התחייבויות תלויות תשואה, על קופות גמל וקרנות הפנסיה שבניהולן ועל קרנות הפנסיה הותיקות.

2.4 התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

2.4.1 המשק הישראלי

שנת 2008 תיזכר כאחת השנים הקשות בכלכלה העולמית מאז המשבר הכלכלי הגדול בשנות ה-30 של המאה הקודמת. כלכלת ארה"ב ובעקבותיה כלכלות מובילות בעולם, נקלעו למשבר אשראי חריף אשר נבע מבעיות מאקרו כלכליות שונות. מוסדות פיננסיים ותיקים במדינות המערב פשטו רגל ואחרים נאלצו להיעזר בסיוע ממשלתי מאסיבי על מנת להמשיך ולהתקיים.

הכלכלה הישראלית הושפעה במהלך שנת 2008 ממשבר כלכלי עולמי זה. לאחר חמש שנות צמיחה מהירה, חלה במחצית השנייה של שנת 2008 תפנית, והמשק הישראלי החל לגלוש למיתון, בשל החרפת המשבר העולמי והתחזקות השפעותיו על המשק.

בחלקה הראשון של שנת 2008 נמשכו מגמות שאפיינו את תקופת הצמיחה המהירה - רמת פעילות גבוהה, אבטלה נמוכה, עודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים, שיעור חיסכון גבוה, ירידה מצטברת משמעותית של יחס החוב הציבורי לתוצר ורווחיות גבוהה של המגזר העסקי. ואולם עם החרפת המשבר העולמי, לקראת סוף שנת 2008, התחדדה השפעתו על ישראל, והמשק גלש במהירות למיתון: היצוא וההכנסות ממסים ירדו בשיעורים חדים, וכן ירדה הצריכה הפרטית; בשוק העבודה נבלמה התרחבות התעסוקה, השכר הריאלי ירד, והאבטלה החלה לעלות. הגירעון בתקציב המדינה גדל השנה, וקצב ירידתו של יחס החוב הציבורי לתוצר הואט - בגלל האטה בפעילות והירידות בשוק ההון, שפגעו בהכנסות ממסים, לצד המשך הפחתת שיעורי המס.

התפנית התבטאה גם בשיעור האינפלציה במשק הישראלי: עד לחודש ספטמבר 2008 רמת האינפלציה במשק הישראלי הייתה גבוהה יחסית, על רקע העלייה העולמית של מחירי הנפט והסחורות ועודפי הביקושים במשק; החל מחודש ספטמבר 2008 החלו ירידות מחירים במשק וזאת בהשפעת ירידת המחירים בעולם והתמתנות בעודפי הביקוש. ברבעון הראשון של 2009 ירד מדד המחירים לצרכן בעשירית האחוז (לפי מדד בגין).

הטלטלה במערכת הפיננסית בארץ הייתה ניכרת, אך מתונה בהרבה מאשר בחו"ל. מחירי המניות ואיגרות החוב הפרטיות ירדו, והמרווחים בשוק האשראי עלו בשיעורים ניכרים.

ואולם, המוסדות הפיננסיים, ובהם הבנקים, הפגינו עמידות. עיקר הפגיעה הייתה בשוק האשראי החוץ-בנקאי, שהפך לגורם מרכזי בצמצום היצע האשראי.

המיתון במשק הישראלי בעטיו של המשבר העולמי, שהביא לירידה בביקוש המצרפי, כבר מתבטא בפגיעה משמעותית בפעילות, ובמיוחד ביצוא. המיתון מתבטא גם בעלייה ניכרת של האבטלה. המיתון במשק עלול אף להחריף, בשל המחסור באשראי, הנובע מהתייבשות שוק האשראי החוץ-בנקאי.

משרד האוצר ובנק ישראל גיבשו עד כה מספר צעדים להתמודדות עם המשבר במסגרת תוכנית ההאצה, וצעדים נוספים, שיש בהם כדי להפחית מחומרת המיתון - אם ייושמו במלואם ובהקדם. ואולם עד כה היקף צעדים אלה מוגבל - בין היתר, בשל העדר תקציב מאושר לשנת 2009.

במסגרת תוכנית ההאצה יזם משרד האוצר מתן ערבויות לבנקים המקומיים לגיוס הון ואת הקמת קרנות ה"מנוף". במקביל, הוריד בנק ישראל החל בחודש אוקטובר 2008 את שיעור הריבית הורדה תלולה עד לשיעור של מחצית האחוז. בה בעת הכניס בנק ישראל מספר שינויים בכלים המוניטריים, כגון הקטנת המרווח סביב ריבית בנק ישראל בחלון האשראי והפיקדונות לבנקים, כדי להגדיל את הנזילות העומדת בפני הגופים הפועלים בשוק ולהזיל אותה.

בנוסף, החל בנק ישראל בחודש פברואר 2009 לרכוש איגרות חוב ממשלתיות בשוק המשני, וזאת במטרה להפחית את שיעורי הריבית לטווח הארוך. החל מחודש מרס 2008 רוכש בנק ישראל מטבע חוץ, במסגרת תוכנית להגדלת היתרות - תחילה בהיקף יומי של 25 מיליוני דולרים, ומחודש יולי 2008 בהיקף של 100 מיליוני דולרים ליום: בכך הוא גם תומך בפחות שער החליפין של השקל, המסייע לפעילות במשק.

שוקי האג"ח והמניות

2.4.2

שנת 2009 החלה במגמה חיובית בשוקי המניות והאג"ח, בעיקר בישראל. במהלך הרבעון הראשון של השנה, עלו אגרות החוב הקונצרניות צמודות המדד בכ- 15%, אגרות החוב הממשלתיות צמודות מדד בכ- 5.5% ואגרות החוב הממשלתיות השקליות בכ- 2.7% בממוצע. אפיק המניות בישראל עלה אף הוא. מדד ת"א 25 עלה בכ- 11% ומדד ת"א 75 ויתר 50 בכ- 45% ומעלה, כל אחד. לעומת זאת, בשוקי המניות המרכזיים בעולם, בארה"ב ובאירופה, נרשמו ירידות שערים של כ- 12% בממוצע. בשווקים המתעוררים המרכזיים, ברזיל, סין ורוסיה נרשמו עליות שערים של בין 9%-30%.

לעליות השערים כאמור, קיימת השפעה מהותית על תוצאות הקבוצה, בעיקר בשל העלייה בשווי נכסי הנוסטרו. בנוסף, היקף הנכסים המנוהלים על-ידי הקבוצה גדל אף הוא בעיקר בשל עליית ערכם. עלייה מתמשכת בשווי נכסי הקבוצה ובפרט נכסי הנוסטרו כאמור, מגדילה את רווחיות הקבוצה ובו בזמן את הונה העצמי.

במהלך הרבעון הראשון, בוצעו גיוסי חוב בהיקפים מהותיים, בעיקר על ידי החברות היציבות במשק כדוגמת הבנקים וחברות עסקיות מדורגות בדירוג השקעה גבוה. גיוסי חוב אילו מלמדים על ניצני התאוששות במערך האשראי החוץ בנקאי לפיו חברות יציבות מסוגלות לגייס חוב במחירים סבירים בשל הביקוש שיוצרים הגופים המוסדיים לאג"חים מסוג זה.

כתוצאה מהעלייה בשוק האג"ח ובשוק המניות ברבעון הראשון, קוזזו הפסדי המשקיעים בקופות הגמל, בקרנות הפנסיה ובביטוחי מנהלים בשיעור ניכר עד כדי כיסוי של כמחצית ההפסד שנגרם בשנת 2008.

יצוין, כי בסוף חודש מרס 2009, פרסם הממשל האמריקאי פרטים אודות תוכניתו ל"ניקוי" המערכת הפיננסית מ"נכסים רעילים", בעלת פוטנציאל של כטריליון דולר, וזאת במטרה לאפשר לגופים פיננסיים לשחרר הון ולעודד מתן אשראי חדש. התוכנית החדשה כוללת הקמה של גוף חדש אשר יעניק הלוואות בריבית נמוכה לגורמים פרטיים המעוניינים לרכוש את הנכסים הרעילים. הגוף שיוקם יעניק ערבות לקרנות שישקיעו בנכסים הבעייתיים תמורת רווח פוטנציאלי.

3. המצב הכספי

3.1 נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים

3.1.1 נתונים מתוך המאזנים המאוחדים (באלפי ש"ח)

31 בדצמבר 2008	31 במרס 2008	31 במרס 2009	
7,704,355	8,984,083	8,507,194	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
6,755,317	6,883,496	7,120,572	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות נכסים אחרים
3,710,937	3,809,500	3,958,842	
18,170,609	19,677,079	19,586,608	סך כל הנכסים
1,277,170	1,489,950	1,503,303	הון עצמי
			התחייבויות:
			התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
8,043,604	7,775,238	8,210,150	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
7,080,313	8,362,045	7,921,513	התחייבויות פיננסיות
835,188	1,045,329	820,703	התחייבויות אחרות
934,334	1,004,517	1,130,939	
18,170,609	19,677,079	19,586,608	סך כל ההון וההתחייבויות

3.1.2 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים (באלפי ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	31 ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	2008	2009	
3,335,545	1.7%	834,087	848,262	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	
(1,825,475)		(390,484)	914,792	הכנסות מדמי ניהול	
290,036	4.1%	69,771	72,642	הכנסות מעמלות	
131,615	50.3%	26,859	40,359	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	
957,727	391.6%	276,662	1,360,200	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	
811,764	10.8%	193,606	214,534	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	
363,574	6.3%	86,851	92,344	הוצאות מימון	
101,441	(65.3%)	16,627	5,768	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה	
(302,785)		(33,513)	203,209	מיסים (הטבת מס) על הכנסה	
(85,493)		(10,998)	76,366	רווח (הפסד) לתקופה	
(217,292)		(22,515)	126,843		

3.1.3 נתונים על פרמיות שהורווחו ברוטו (באלפי ש"ח)

פרמיות ביטוח לפי תחומים

1-12 /2008	% שינוי	1-3 /2008	1-3 /2009	
806,223	6.1%	201,551	213,761	ביטוח רכב רכוש
545,400	7.2%	134,099	143,700	ביטוח רכב חובה
522,079	(0.9%)	131,825	130,644	ענפי רכוש ואחרים
240,314	1.3%	60,665	61,458	ענפי חבויות אחרים
2,114,016	4.1%	528,140	549,563	סך תחום ביטוח כללי
1,826,315	1.4%	453,634	459,827	תחום ביטוח חיים
(1,234)		(276)	(213)	והיסכון ארוך טווח
				התאמות וקיצוזים
3,939,097	2.8%	981,498	1,009,177	סה"כ פרמיות שהורווחו ברוטו

3.1.4 ההון

הון החברה נכון ליום 31 במרס 2009 עומד על סך של 1,503 מיליוני ש"ח לעומת סך של 1,277 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2008. הגידול בהון נובע בעיקר מרווח בסך של כ- 127 מיליוני ש"ח ומעליה בקרן ההון הנובעת מנכסים פיננסיים זמינים למכירה בסך של כ- 97 מיליוני ש"ח.

לחברה חברות בנות אשר חלות עליהן הוראות בדבר שמירה על הון עצמי מינימאלי. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, כל החברות בקבוצה עומדות בדרישות ההון שנקבעו להן, לפי העניין.

4. תוצאות הפעילות

4.1 ריכוז תוצאות הפעילות (באלפי ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס		
	% השינוי	2008	
			רווח מתחומי הפעילות לפני מס:
51,054		(28,850)	רווח מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
(47,456)	270.3%	27,993	רווח מביטוח כללי
3,598		(857)	סך רווח לפני מס מתחומי פעילות ברי דיווח
(306,383)	(68.2%)	(32,656)	רווח (הפסד) לפני מס מאחרים (שלא נכללו בתחומים)
(302,785)		(33,513)	סה"כ רווח (הפסד) לפני מס
(85,493)		(10,998)	מיסים (הטבת מס) על הכנסה
(217,292)		(22,515)	רווח (הפסד) נקי
(217,322)		(22,520)	מיוחס ל:
30		5	בעלי מניות בחברה
			זכויות מיעוט
(217,292)		(22,515)	רווח (הפסד) נקי

תוצאות הפעילות בתקופת הדוח:

בתקופת הדוח נרשם רווח נקי בסך של כ- 127 מיליוני ש"ח לעומת הפסד נקי בסך של כ- 23 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי האמור נובע מעלייה ברווח בסך של כ- 76 מיליוני ש"ח בביטוח כללי, מעלייה ברווח בסך של כ- 139 מיליוני ש"ח בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, וכן מקיטון בהפסדים מהשקעות והוצאות מימון בסך של כ- 22 מיליוני ש"ח. על כל ההשפעות האמורות יש לקחת בחשבון את השפעת המס אשר מקטינה את הרווח בסך של כ- 87 מיליון ש"ח. להסברים על השינוי ברווח במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ומגזר ביטוח כללי (ראה בסעיפים 4.2.1 ו- 4.2.2, להלן).

4.2 מידע כספי לפי תחומי הפעילות:

4.2.1 תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:

עיקרי ביאור תוצאות תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:

1-12 /2008	% שינוי	1-3 /2008	1-3 /2009	
1,826,315	1.4%	453,634	459,827	פרמיות שהורווחו ברוטו
(1,739,541)		(423,889)	850,190	רווחים(הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
290,036	4.1%	69,771	72,642	הכנסות מדמי ניהול
62,613	48.4%	10,519	15,615	הכנסות מעמלות
			1,087,163	תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(240,672)		(32,279)		עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
344,088	15.3%	81,075	93,447	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
270,909	13.3%	66,652	75,491	
51,054		(28,850)	109,927	רווח לפני מס

בתקופת הדוח, נרשם רווח בתחום חסכון ארוך טווח בסך של כ- 110 מיליון ש"ח לעומת הפסד של כ- 29 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה ברווח נובעת בעיקר מגידול בהכנסות מהשקעות על נכסי הנוסטרו ומנכסים המוחזקים בתיק משותף ברווחים אשר עומדים כנגד התחייבויות צמודות מדד בסך של כ- 92 מיליון ש"ח ומגידול ברווח מפעילות הפנסיה בסך של כ- 11 מיליון ש"ח.

סכום הפרמיות שהורווחו הסתכם לסך של כ- 460 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 454 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1.4%.

שיעור הפדיונות של החברה גדל מכ- 4.4% מהעתודה הממוצעת בחישוב שנתי לכ- 4.9%. הגידול בשיעור הפדיונות נובע בעיקרו מירידת העתודה הממוצעת כתוצאה מהפסדי ההשקעות בשנת 2008.

חל גידול בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בסך של כ- 1,119 מיליון ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד. גידול זה נובע בעיקרו מגידול בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 1,274 מיליון ש"ח.

עמלות והוצאות רכישה בתקופת הדוח עמדו על כ- 93 מיליון ש"ח לעומת כ- 81 מיליון ש"ח אשתקד, עליה של כ- 12 מיליון ש"ח, המהווה גידול של כ- 15.3%. עיקר הגידול נובע מפעילות ביטוח חיים חל גידול בעמלות הנפרעים כתוצאה משינוי בתמהיל המוצרים שנמכרו בתקופת הדוח.

הוצאות הנהלה וכלליות בתקופת הדוח עמדו על סך של כ- 75 מיליון ש"ח לעומת כ- 67 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 13.3%, הנובע בעיקרו מגידול

בהוצאות הנהלה וכלליות של פעילות הפנסיה וכן מגידול של כ- 3 מיליון ש"ח בפעילות ביטוח חיים.

פוליסות משתתפות ברווחים:

כספי עתודות הביטוח הנצברים בפוליסות משתתפות ברווחים מושקעים לפי הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) ותקנותיו. רווחי השקעות אלו נזקפים לזכות המבוטחים בניכוי דמי ניהול.

התחייבות הנובעות מפוליסות משתתפות ברווחים ליום 31 למרס 2009 הסתכמו ב- 7,922 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך 7,080 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2008, גידול של כ- 11.9%. הגידול כאמור, נובע בעיקרו מהעלייה בהכנסות מהשקעות בתקופת הדוח.

פרטים בדבר שיעורי התשואות בפוליסות משתתפות ברווחים:

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קרן י'):

1-3 /2008	1-3 /2009	
(5.82%)	12.02%	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
(5.97%)	11.86%	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
(5.44%)	11.20%	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
(5.59%)	11.05%	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004 (קרן י' החדשה):

1-3 /2008	1-3 /2009	
(5.82%)	12.02%	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
(6.12%)	11.72%	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
(5.44%)	11.20%	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
(5.74%)	10.91%	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פרטים בדבר רווחי (הפסדי) ההשקעה שנזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול (במיליוני ש"ח):

1-3 /2008	1-3 /2009	
(455.3)	715.4	רווחי (הפסדי) ההשקעה הנומינליים שנזקפו למבוטחים לאחר דמי הניהול
15.7	15.4	דמי ניהול

ההכנסות מדמי ניהול בביטוח חיים משתתף ברווחים בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 15.4 מיליוני ש"ח לעומת כ- 15.7 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון של כ- 2%. קיטון זה נובע מירידה בהיקף הנכסים כתוצאה מהפסדי השקעות שנגרמו במהלך שנת 2008. בפוליסות משתתפות ברווחים שהונפקו בשנים 1992 עד 2003 רשאי מבטח לגבות דמי ניהול קבועים ודמי ניהול משתנים בשיעורים הקבועים בתקנות והנגזרים מהתשואה הריאלית של תיק ההשקעות. דמי הניהול המשתנים נגבים רק בגין תשואה ריאלית חיובית. במידה והושגה תשואה ריאלית שלילית המבטח מנוע מגביית דמי הניהול המשתנים עד אשר התשואה שתושג תכסה את ההפסד הריאלי המצטבר. כתוצאה מהירידות בשוק ההון במהלך שנת 2008, הושגה תשואה ריאלית שלילית בשיעור של כ- 26.88%. כפועל יוצא, הקבוצה מנועה מגביית דמי ניהול משתנים עד להשלמת התשואה השלילית הנ"ל. אובדן ההכנסות הפוטנציאליות מדמי ניהול כאמור מוערך בסך של כ- 158 מיליוני ש"ח נכון ליום 31.3.09. יצוין, כי בכל הנוגע לפוליסות משתתפות ברווחים שהונפקו החל משנת 2004, דמי הניהול הנגבים הינם דמי ניהול קבועים בלבד ואשר על כן להפסדים בהשקעות אין השלכה כאמור על גביית דמי הניהול.

תוצאות פעילות ענף הפנסיה

עיקרי ביאור תוצאות הפעילות בענף הפנסיה (באלפי ש"ח):

1-12 /2008	% שינוי	1-3 /2008	1-3 /2009	
4,285	626.6%	2,344	17,032	רווחים(הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
226,562	6.0%	54,022	57,238	הכנסות מדמי ניהול
1,040	27.3%	271	345	הכנסות מעמלות
39,184	16.2%	9,538	11,080	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
111,615	22.4%	26,440	32,350	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
81,088	51.0%	20,659	31,185	סה"כ רווח לפני מס

הרווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון גדלו בכ- 14.7 מיליון ש"ח, גידול של כ- 626.6% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות מדמי ניהול גדלו בכ- 3.2 מיליון ש"ח, גידול של כ- 6% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. גידול זה נובע בעיקר מגידול בהכנסות מדמי ניהול הנובעות מדמי גמולים שנגבו.

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות גדלו בסך של כ- 1.5 מיליון ש"ח, גידול של כ- 16.2% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בנוסף, חל גידול בהוצאות הנהלה וכלליות בסך של כ- 6 מיליון ש"ח הנובע בעיקרו מגידול בכוח אדם.

4.2.2 תחום ביטוח כללי:

עיקרי ביאור תוצאות תחום ביטוח כללי* (באלפי ש"ח):

1-12 /2008	% שינוי	1-3 /2008	1-3 /2009	
2,157,323	8.6%	659,600	716,055	פרמיות ברוטו רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
118,011	38.1%	50,960	70,395	הכנסות מעמלות
59,170	73.3%	13,457	23,325	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
1,644,623	(23.5%)	471,346	360,718	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
474,309	9.0%	111,701	121,777	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
66,495	(16.9%)	17,389	14,456	רווח (הפסד) לפני מס
(47,456)	270.3%	27,993	103,662	

*לנתונים נוספים לגבי ענפי רכב חובה ורכב רכוש ראה טבלאות להלן:

עיקרי ביאור תוצאות הפעילות בענף רכב חובה (באלפי ש"ח):

1-12 /2008	% שינוי	1-3 /2008	1-3 /2009	
557,301	17.4%	153,041	179,674	פרמיות ברוטו
				רווחים (הפסדים)
				מהשקעות, נטו
62,661	53.8%	27,427	42,171	והכנסות מימון
				תשלומים ושינוי
566,335	(20.8%)	133,589	105,811	בהתחייבויות בגין
				חוזי ביטוח ברוטו
				עמלות הוצאות שיווק
				והוצאות רכישה
61,273	23.8%	12,293	15,220	אחרות
				הוצאות הנהלה
22,656	(22.0%)	6,214	4,850	וכלליות ואחרות
(47,506)	903.3%	5,642	56,606	רווח לפני מס

עיקרי ביאור תוצאות הפעילות בענף רכב רכוש (באלפי ש"ח):

1-12 /2008	% שינוי	1-3 /2008	1-3 /2009	
836,971	8.7%	258,905	281,448	פרמיות ברוטו
				רווחים (הפסדים)
				מהשקעות, נטו
18,682	22.6%	7,934	9,729	והכנסות מימון
2,823		(3,473)	1,209	הכנסות מעמלות
				תשלומים ושינוי
				בהתחייבויות בגין
605,606	6.1%	148,902	158,059	חוזי ביטוח ברוטו
				עמלות הוצאות שיווק
203,236	12.3%	48,855	54,844	והוצאות רכישה
				אחרות
				הוצאות הנהלה
19,237	(14.6%)	5,884	5,023	וכלליות ואחרות
(286)	22.8%	10,038	12,325	רווח לפני מס

עיקרי ביאור תוצאות הפעילות בביטוח כללי אחר (באלפי ש"ח):

1-12 /2008	% שינוי	1-3 /2008	1-3 /2009	
763,051	2.9%	247,654	254,933	פרמיות ברוטו
				רווחים (הפסדים)
				מהשקעות, נטו
36,668	18.6%	15,599	18,495	והכנסות מימון
56,347	30.6%	16,930	22,116	הכנסות מעמלות
				תשלומים ושינוי
				בהתחייבויות בגין
472,682	(48.7%)	188,855	96,848	חוזי ביטוח ברוטו
				עמלות הוצאות
209,800	2.3%	50,553	51,713	שיווק והוצאות
				רכישה אחרות
24,602	(13.4%)	5,291	4,583	הוצאות הנהלה
				וכלליות
336	182.1%	12,313	34,731	רווח לפני מס

תוצאות תחומי פעילות במגזר ביטוח כללי

עסקי הביטוח הכללי מחולקים לשלושה תחומי פעילות: רכב רכוש, רכב חובה ויתרת עסקי ביטוח כללי.

הרווח מעסקי ביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם בכ- 104 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך של כ- 28 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ- 270%. העלייה ברווח נובעת מתחום פעילות רכב חובה בסך של כ- 51 מיליון ש"ח (ראה הסבר להלן), מתחום ביטוח רכב רכוש בסך של כ- 2 מיליון ש"ח והיתר בסך של כ- 22 מיליון ש"ח מענפי ביטוח אחרים.

הכנסות מפרמיה ודמים שהורווחו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 550 מיליוני ש"ח בהשוואה לכ- 528 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 4.1%.

הכנסות מהשקעות נטו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 70 מיליוני ש"ח לעומת כ- 51 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ- 37%.

הכנסות מעמלות עמדו על כ- 23 מיליוני ש"ח לעומת כ- 13 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 77%. גורם משמעותי לשינוי נובע מהסכם ביטוח משנה חדש שנחתם עם ה"סוויס-רה".

תחום פעילות ביטוח רכב חובה

הרווח לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 57 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר מהגורמים הבאים: מגידול בהכנסות מהשקעות (שלא נכללו בצבירה) בסך של כ- 23 מיליון ש"ח ומהתפתחות חיובית בתביעות התלויות בסך של כ- 28 מיליון ש"ח.

תחום פעילות ביטוח רכב רכוש

הרווח לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 12 מיליון ש"ח לעומת כ- 10 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד המהווה עלייה של כ- 20%. העלייה נובעת בעיקר משיפור בתוצאות החיתומיות.

תחום פעילות ביטוח כללי אחר

הרווח לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 35 מיליון ש"ח לעומת כ- 12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד המהווה עלייה של כ- 192%. העלייה נובעת בעיקרה משיפור בתוצאות החיתומיות בענפי הרכוש בסך של כ- 12.6 מיליון ש"ח ומגידול בהכנסות מהשקעות (שלא נכללו בצבירה) בסך של כ- 7.7 מיליון ש"ח.

5 גילוי בדבר ירידת ערך של נכסים פיננסיים

הקבוצה סיווגה את הנכסים הסחירים (נכסי חוב ומניות סחירות) והמניות שאינן סחירות השייכים לחברות הביטוח שבקבוצה (למעט נכסים כאמור הכלולים בתיק השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים), כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

להלן פירוט הסכומים שנזקפו להון עצמי (קרן הון) בשל ירידת ערך נכסים פיננסיים זמינים למכירה, לפי שיעור ירידת הערך ממועד רכישתם ועד לתאריך הדוח ובהתאם לתקופת ההחזקה בהם.

השיקולים שעמדו בבסיס הקביעה כי ירידות ערך בשווי הוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה נזקפו ישירות להון העצמי (ולא לרווח והפסד) הינם כדלקמן:

מכשירי חוב (באלפי ש"ח)

סה"כ	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	6 חודשים	עד 6 חודשים
(11,504)	(6,531)	(1,890)	(1,247)	(1,836)	עד 20%
(23,721)	(17,433)	(1,382)	(2,622)	(2,284)	20% - 40%
(27,815)	(12,644)	(7,681)	(6,125)	(1,365)	מעל 40%
48,033	28,536	5,980	2,641	10,876	עליה
(15,007)	(8,072)	(4,973)	(7,353)	5,391	סה"כ

בכדי לבחון ירידת ערך של מכשירי חוב, החברה בחנה, בין היתר, את הגורמים הבאים:

- קשיים פיננסיים משמעותיים של המנפיק או של החייב;
- הפרת חוזה כגון אי עמידה בתנאים או פיגור בתשלומי ריבית או קרן;
- הענקת הקלה ללווה הנובעת בעיקרה מקשיים פיננסיים אשר לא הייתה נשקלת על ידי המלווה בנסיבות אחרות;
- צפי כי הלווה יכנס להליך פשיטת רגל או לארגון מחדש פיננסי אחר;
- היעלמות שוק פעיל לאותו נכס פיננסי כתוצאה מקשיים פיננסיים;
- קיומה של ירידה הניתנת למדידה באומדן תזרימי המזומנים העתידיים מקבוצה של נכסים פיננסיים מאז ההכרה לראשונה בנכסים אלה, למרות שלא ניתן עדיין לשייך את הירידה לנכסים פיננסיים בודדים בתוך הקבוצה האמורה;
- הפנייה להערת עסק חי, אם קיימת, בחוות דעת המבקרים של הלווה;
- בחינת יחסים פיננסיים שונים של הלווה ובכלל זה, הון חוזר; שיעור תשואה על אג"ח; שיעור הון עצמי למאזן; שווי מזומנים; פירעונות צפויים של הלווה בשנתיים קרובות;
- שווי ביטחונות/ערבויות, אם קיימים;
- דירוג חיצוני של הלווה, אם קיים ובחינת עדכונים לעניין זה;
- זהות בעלי השליטה של הלווה (תאגידים בבעלות ממשלתית סווגו ברמת סיכון נמוכה).

הפחתות ערך מכשירי חוב בוצעו לאחר הליך בדיקה והתייעצות עם אגף השקעות של הקבוצה אשר מכיר ועוקב אחר הלווים באופן שוטף תוך שקלול הגורמים לעיל על פי מיטב שיקול הדעת.

מכשירים הונניים (באלפי ש"ח)

סה"כ	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים
(1,008)	(68)	(70)	(485)	(385)
21,576	16,092	714	1,933	2,837
20,568	16,024	644	1,448	2,452

ככלל, כל שינוי בשווי הוגן נזקף לקרן הון. העברת שינוי בשל ירידת ערך מקרן הון לרווח והפסד מתבצעת במקרים הבאים:

- ירידת ערך מעל 20%;
- ירידת ערך בין 10% ל- 20% של ני"ע המוחזק מעל שנה;

סה"כ מכשירי חוב ומכשירים הונניים (באלפי ש"ח)

סה"כ	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים
(12,512)	(6,599)	(1,960)	(1,732)	(2,221)
(23,721)	(17,433)	(1,382)	(2,622)	(2,284)
(27,815)	(12,644)	(7,681)	(6,125)	(1,365)
69,609	44,628	6,694	4,574	13,713
5,561	7,952	(4,329)	(5,905)	7,843

6 תזרימי המזומנים

תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 21 מיליוני ש"ח.

תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 14 מיליוני ש"ח ותזרימי מזומנים שנבעו מפעילות מימון הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 9 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים קטנו בסך של כ- 7 מיליון ש"ח בעיקר עקב השפעת תנודות שע"ח על יתרות המזומנים.

סך הכל קיימים, נכון למועד הדוח, מזומנים ושווי מזומנים בסך של כ- 797 מיליוני ש"ח.

7 מקורות מימון

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות לתאריך הדוח הינה 821 מיליוני ש"ח לעומת 835 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2008.

8 הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי (SOX 302)

בעקבות הנחיות שהוציאה הרשות לניירות ערך בארה"ב, במסגרת חוק ה-"סרבנס אוקסלי" (SOX), הטיל המפקח על חברות ביטוח, על חברות המנהלות קרנות פנסיה וקופות גמל ועל קרנות פנסיה וקופות גמל (להלן – "הגופים המוסדיים") חובה לצרף לדוחות כספיים שנתיים ורבעוניים הצהרות, שתיחתמנה על ידי מנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים של הגוף המוסדי, ובדבר קיומן ועיילותן של בקורות פנימיות, שנועדו להבטיח שמידע מהותי המתייחס לגוף המוסדי מובא לידיעתם. תחילת החוזרים החל מהדוח הכספי לשנת 2006, למעט קרנות פנסיה, אשר לגביהן תחילת החוזרים החל מהדוח הכספי לשנת 2007.

בהתאם לאמור, קיימו הגופים המוסדיים שבשליטת החברה, בסיוע יועצים חיצוניים, את ההליך הנדרש על פי סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", אשר כלל בחינה של תהליכי העבודה והבקורות הפנימיות. הנהלות הגופים המוסדיים בקבוצה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה, את יעילות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי שלהם. על בסיס הערכה זו, הסיקו מנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של כל גוף מוסדי, כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי הנן יעילות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע הנדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח של הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 במרס 2009 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגופים המוסדיים הנ"ל על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של אותם גופים על דיווח כספי.

בחודש מאי 2007, פרסם המפקח חוזר בדבר הרחבת תהליכי הבקרה הפנימית לכלל הדיווח הכספי בגופים מוסדיים, וזאת בהתאם להוראות סעיף 404 לחוק ה-"סרבנס אוקסלי" (SOX). תהליך זה מחייב בחינה רחבה של המערכות התפעוליות המרכזיות ונהלי העבודה והבקרה הקשורים בהן. בחוזר נקבע כי על הנהלת הגופים המוסדיים לצרף הצהרה של המנכ"ל ומנהל הכספים באשר לאחירותם על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, וזאת החל מהדוח הכספי של שנת 2009 (יצוין, כי קיימת טיטוט חוזר מפקח המאריכה את תאריך התחילה של הוראות המפקח לעניין זה עד לדוח הכספי לשנת 2010).

הקבוצה החלה בהיערכות ליישום הנחיות החוזר האמור ולשם כך התקשרה עם משרד יעוץ שילווה את הקבוצה בתהליך. בנוסף, הוקמה ועדת היגוי בראשות סמנכ"ל הכספים שחברים בה ראשי האגפים הרלבנטיים. כמו-כן, הקבוצה רכשה תוכנה אשר תשמש לתיעוד, ניהול ומעקב אחר בדיקות וממצאים של הבקורות השונות לצורך הערכת האפקטיביות שלהם.

9 גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה

במסגרת בחינת התוצאות הכספיות וכחלק מתהליך הכנת הדוחות הכספיים, מתקיימים דיונים בהשתתפות המנכ"ל, המשנה למנכ"ל ומנהל אגף חשבות וכספים ומנהלי האגפים השונים במנורה ביטוח ובהשתתפות גורמים מקצועיים רלוונטיים נוספים, בהם נבחנות סוגיות מרכזיות אשר להן השלכה על הדיווח הכספי תוך בדיקת סבירות הנתונים ובחינת סוגיות שעניינן מדיניות חשבונאית.

דירקטוריון החברה מינה ועדת מאזן שהינה האורגן המופקד על בקרת העל בחברה, ואשר תפקידה לדון ולהמליץ בפני דירקטוריון החברה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של החברה ובכלל זה חוות דעתו של הרואה חשבון המבקר, נאותות הדוחות הכספיים, המדיניות החשבונאית, שלמות הגילוי וסקירת הבקורות הפנימיות.

בועדת המאזן חברים בר-כוכבא בן-גרא (דח"צ), יעקב סגל (דח"צ) וגדליה דורון. כל החברים בוועדה הינם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. יצוין, כי חברי הדירקטוריון הנ"ל מונו גם כחברי ועדת מאזן של מנורה החזקות, בה הם מכהנים כדירקטורים.

בישיבות ועדת המאזן נוכחים גם רואי החשבון המבקרים של החברה. ועדת המאזן מתכנסת מספר ימים לפני מועד אישור הדוחות הכספיים על ידי דירקטוריון החברה, ובישיבתה מוצגים הדוחות הכספיים, נדונים עיקרי המדיניות החשבונאית שיושמה ושינויים שחלו בה, אשר עשויים להיות בעלי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

10 אירועים לאחר תאריך המאזן

מתחילת הרבעון השני של 2009 ועד ליום 11.5.09 עלו מדדי המניות ת"א 25 ות"א 100 בכ-11% ובכ-18% בהתאמה. מדד יתר 50 עלה בכ-27.5%. גם בשוקי המניות בעולם נרשמו בתקופה זאת עליות חדות. בשוקי המניות המרכזיים בעולם, בארה"ב ובאירופה, נרשמו עליות שערים של כ-15% בממוצע. בשוקים המתעוררים המרכזיים, ברזיל, סין ורוסיה נרשמו עליות שערים של בין 35%-6%. במהלך התקופה עלו אגרות החוב הקונצרניות בכ-7.7%, אגרות החוב הממשלתיות צמודות מדד ירדו במהלך התקופה בכאחוז ואגרות החוב הממשלתיות השקליות ירדו בכ-2% בממוצע.

יצוין, כי במחצית הראשונה של התקופה, על רקע הודעת בנק ישראל על הגברת קצב רכישות האג"ח הממשלתיות, התמתן עקום התשואות ונרשמה ירידה בתשואות, זאת בניגוד למגמה העולמית של עליה בתשואות. אולם, במחצית השנייה של התקופה, המגמה השתנתה והתשואות החלו לעלות תוך עליה ניכרת בפער שבין התשואות לטווח ארוך לתשואות לטווח קצר. בסיכום התקופה, התשואות על אג"ח ממשלתיות לא-צמודות של ממשלת ישראל ל-10 שנים עלו ב-0.71 נקודות אחוז לרמה של 5.30% והתשואות על אג"ח של ממשלת ארה"ב ל-10 שנים, עלו ב-0.67 נקודות אחוז לרמה של 3.30%. בשוק האג"ח הקונצרניות נרשמו ירידות בתשואות. במדדי התל-בונד 20 והתל-בונד 40 נרשמה עליה של 2.3% ו-8.1% בהתאמה.

לעליות שערים אלו צפויה להיות השפעה חיובית על הדוחות הכספיים של הקבוצה לרבעון השני של שנת 2009.

הדירקטוריון מביע תודתו להנהלת החברה ועובדיה על עבודתם ותרומתם להישגי החברה.

ארי קלמן
מנהל כללי וחבר דירקטוריון

מנחם גורביץ
י"ר הדירקטוריון

תל אביב, 31 במאי 2009

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

31 במאי, 2009

הנדון: הצהרה לגבי הדיווחים לדוח הכספי לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס, 2009

אני, ארי קלמן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס, 2009 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של חברת הביטוח; וכן -
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -
 - (ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן -
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברה הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן -
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

ארי קלמן
מנהל כללי וחבר דירקטוריון

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

31 במאי, 2009

הנדון: הצהרה לגבי הדיווחים לדוח הכספי לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס, 2009

אני, שי קומפל, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס, 2009 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של חברת הביטוח; וכן -
 - (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) הערכנו את היעילות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -
 - (ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן -
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברה הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן -
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

שי קומפל,
משנה למנהל הכללי
ומנהל אגף חשבונות וכספים

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 31 במרס, 2009

בלתי מבוקרים

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ
דוחות כספיים ביניים מאוחדים
ליום 31 במרס, 2009
בלתי מבוקרים
תוכן העניינים

<u>עמוד</u>	
2	סקירת דוחות כספיים ביניים מאוחדים
3 - 4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות רווח והפסד מאוחדים
6	דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
7 - 8	דוחות מאוחדים על השינויים בהון העצמי
9 - 12	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
13 - 36	באורים לדוחות הכספיים ביניים מאוחדים
37 - 46	נספח א' - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הנפרדים של החברה ("סולו")
47 - 49	נספח ב' - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ וחברות הבנות שלה (להלן - הקבוצה), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 31 במרס, 2009 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על הרווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 5(א) לדוחות הכספיים ביניים בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות ולאישור תובענות כייצוגיות.

נכסים

ליום 31 בדצמבר 2008	ליום 31 במרס		
	2008 (*)	2009	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
769,418	760,387	767,226	נכסים בלתי מוחשיים
52,337	4,680	9,345	נכסי מסים נדחים, נטו
801,823	805,517	823,612	הוצאות רכישה נדחות
185,192	181,177	181,451	רכוש קבוע, נטו
38,910	37,119	38,910	נדל"ן להשקעה
826,753	893,278	929,457	נכסי ביטוח משנה
142,953	99,532	140,504	נכסי מסים שוטפים
117,286	118,569	107,809	חייבים ויתרות חובה
540,187	646,163	701,290	פרמיות לגבייה
7,136,009	8,665,562	7,969,150	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות:
1,780,139	1,959,169	2,147,430	נכסי חוב סחירים
4,624,934	4,566,884	4,551,995	נכסי חוב שאינם סחירים
120,979	207,673	130,825	מניות
229,265	149,770	290,322	אחרות
6,755,317	6,883,496	7,120,572	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
425,016	173,913	373,855	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
379,408	402,547	423,427	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
-	5,139	-	נכסים המיועדים למימוש
18,170,609	19,677,079	19,586,608	סך כל הנכסים
7,704,355	8,984,083	8,507,194	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

(*) סווג מחדש - ראה באור 2(ב).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

הון והתחייבויות

ליום 31 בדצמבר 2008 מבוקר	ליום 31 במרס		
	2008 (*)	2009	
	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
			הון:
291,331	258,870	291,331	הון מניות
324,687	141,148	324,687	פרמיה על מניות
-	136,000	-	שטר הון צמית
(53,669)	39,649	45,621	קרנות הון
714,795	914,282	841,573	עודפים
1,277,144	1,489,949	1,503,212	סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
26	1	91	זכויות מיעוט
1,277,170	1,489,950	1,503,303	סך כל ההון
			התחייבויות:
8,043,604	7,775,238	8,210,150	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
7,080,313	8,362,045	7,921,513	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
-	119,530	53,047	התחייבויות בגין מסים נדחים, נטו
86,139	71,227	84,217	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
5,888	10,512	8,843	התחייבויות בגין מסים שוטפים
842,307	803,248	984,832	זכאים ויתרות זכות
835,188	1,045,329	820,703	התחייבויות פיננסיות
16,893,439	18,187,129	18,083,305	סך כל ההתחייבויות
18,170,609	19,677,079	19,586,608	סך כל ההון וההתחייבויות

(*) סווג מחדש - ראה באור 2(ב).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

			31 במאי, 2009
שי קומפל	ארי קלמן	מנחם גורביץ	תאריך אישור הדוחות הכספיים
משנה למנהל כללי	מנהל כללי	י"ר הדירקטוריון	
ומנהל אגף חשבות וכספים	וחבר הדירקטוריון		

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008 (*)	2009	
אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח נקי (הפסד) למניה)			
3,939,097	981,498	1,009,177	פרמיות שהורווחו ברוטו
603,552	147,411	160,915	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
3,335,545	834,087	848,262	פרמיות שהורווחו בשייר
(1,825,475)	(390,484)	914,792	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
290,036	69,771	72,642	הכנסות מדמי ניהול
131,615	26,859	40,359	הכנסות מעמלות
1,931,721	540,233	1,876,055	סך כל ההכנסות
1,403,951	439,067	1,447,881	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(446,224)	(162,405)	(87,681)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
957,727	276,662	1,360,200	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
811,764	193,606	214,534	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
347,675	82,628	88,392	הוצאות הנהלה וכלליות
15,899	4,223	3,952	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
101,441	16,627	5,768	הוצאות מימון
2,234,506	573,746	1,672,846	סך כל ההוצאות
(302,785)	(33,513)	203,209	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(85,493)	(10,998)	76,366	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
(217,292)	(22,515)	126,843	רווח נקי (הפסד)
(217,322)	(22,520)	126,778	מיוחס ל:
30	5	65	בעלי המניות של החברה
			זכויות מיעוט
(217,292)	(22,515)	126,843	רווח נקי (הפסד)
(1.06)	(0.11)	0.55	רווח נקי (הפסד) למניה למיחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)

(* סווג מחדש - ראה באור 2(ב)).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
	2008	2009	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
(217,292)	(22,515)	126,843	רווח (הפסד) לתקופה
			רווח (הפסד) כולל אחר:
(476,683)	(33,529)	144,411	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
158,940	(328)	(2,953)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
142,887	6,470	7,720	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
61,785	9,964	(52,190)	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר
(113,071)	(17,423)	96,988	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
(330,363)	(39,938)	223,831	סך-הכל רווח (הפסד) כולל
(330,393)	(39,943)	223,766	מיוחס ל:
30	5	65	בעלי המניות של החברה
			זכויות מיעוט
(330,363)	(39,938)	223,831	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה									
הון מניות	פרמיה על מניות	קרבן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרבן הון בגין נכסים למכירה	קרבנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות מיעוט	סה"כ הון	
בלתי מבוקר אלפי ש"ח									
291,331	324,687	30,723	(91,426)	7,034	714,795	1,277,144	26	1,277,170	יתרה ליום 1 בינואר, 2009 (מבוקר)
-	-	-	96,988	-	126,778	223,766	65	223,831	סך-הכל רווח כולל
-	-	2,302	-	-	-	2,302	-	2,302	עלות תשלום מבוסס מניות
291,331	324,687	33,025	5,562	7,034	841,573	1,503,212	91	1,503,303	יתרה ליום 31 במרס, 2009

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	שטר הון צמית	קרבן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרבן הון בגין נכסים למכירה	קרבנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות מיעוט	סה"כ הון	
בלתי מבוקר אלפי ש"ח										
258,870	141,148	136,000	30,087	21,645	7,034	936,802	1,531,586	(4)	1,531,582	יתרה ליום 1 בינואר, 2008 (מבוקר)
-	-	-	-	(17,423)	-	(22,520)	(39,943)	5	(39,938)	סך-הכל רווח (הפסד) כולל
-	-	-	(1,694)	-	-	-	(1,694)	-	(1,694)	עלות תשלום מבוסס מניות
258,870	141,148	136,000	28,393	4,222	7,034	914,282	1,489,949	1	1,489,950	יתרה ליום 31 במרס, 2008

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
סה"כ הון	זכויות מיעוט	סה"כ	יתרת עודפים	קרנות הון אחרות	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	שטר הון צמית	פרמיה על מניות	הון מניות	
מבוקר אלפי ש"ח										
1,531,582	(4)	1,531,586	936,802	7,034	21,645	30,087	136,000	141,148	258,870	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2008</u>
(330,363)	30	(330,393)	(217,322)	-	(113,071)	-	-	-	-	סך-הכל רווח (הפסד) כולל
-	-	-	-	-	-	-	(136,000)	117,092	18,908	המרת שטר הון צמית למניות
80,000	-	80,000	-	-	-	-	-	66,447	13,553	הנפקת מניות
636	-	636	-	-	-	636	-	-	-	עלות תשלום מבוסס מניות
(4,685)	-	(4,685)	(4,685)	-	-	-	-	-	-	פעילות עם בעל שליטה
<u>1,277,170</u>	<u>26</u>	<u>1,277,144</u>	<u>714,795</u>	<u>7,034</u>	<u>(91,426)</u>	<u>30,723</u>	<u>-</u>	<u>324,687</u>	<u>291,331</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2008</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		נספח	
	2008 (*)	2009		
מבוקר	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
301,542	44,582	21,495	(א)	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
(34,868)	(9,359)	(3,193)		<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(62,745)	(16,964)	(10,799)		רכישת רכוש קבוע
1,855	501	379		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
4,773	-	-		תמורה מממוש רכוש קבוע
				תמורה מממוש נכסים בלתי מוחשיים
(90,985)	(25,822)	(13,613)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
202,938	-	-		<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
(205,154)	(36,130)	(8,672)		קבלת התחייבויות פיננסיות
				פרעון התחייבויות פיננסיות
(2,216)	(36,130)	(8,672)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
7,327	5,074	(6,352)		השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
215,668	(12,296)	(7,142)		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
588,756	588,756	804,424	(ב)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
804,424	576,460	797,282	(ג)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

(* סווג מחדש - ראה באור 2(ב).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
	2008 (*)	2009
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (**)

126,843	(22,515)	(217,292)	רווח נקי (הפסד) לתקופה
התאמות לסעיפי רווח והפסד:			
(814,617)	525,783	2,196,221	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
(10,863)	(9,605)	365,890	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
(56,887)	(97,814)	(437,006)	נכסי חוב סחירים
6,736	4,751	91,707	נכסי חוב שאינם סחירים
(33,785)	29,528	(26,038)	מניות
(94,799)	(73,140)	(5,447)	השקעות אחרות
(3,570)	9,440	117,365	הוצאות (הכנסות) מימון בגין התחייבויות פיננסיות
(70)	(54)	(32)	הפסד (רווח) ממימוש:
-	-	79	רכוש קבוע
-	-	(1,721)	נכסים בלתי מוחשיים
-	-	(1,721)	שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה
6,625	6,236	26,354	פחת והפחתות:
12,991	11,960	48,997	רכוש קבוע
			נכסים בלתי מוחשיים

(*) סווג מחדש - ראה באור 2(ב).

(**) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות הנובעים מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2008 (* 2009	
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (המשך)

(1,525,467)	(243,735)	841,200	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
468,337	199,971	166,546	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
3,473	454	658	שינוי בעסקאות תשלום מבוסס מניות
(57,088)	(123,613)	(102,704)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(21,490)	(25,184)	(21,789)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
(85,493)	(10,998)	76,366	הוצאות מסים על ההכנסה (הטבת מס)
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
			השקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:
(821,676)	(357,019)	(136,515)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
			השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:
(100)	(30)	-	רכישת נדל"ן להשקעה
(451,554)	137,205	(171,252)	תמורה מממוש (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
			פרמיות לגבייה
(21,085)	(127,061)	(161,103)	חייבים ויתרות חובה
2,187	904	9,477	זכאים ויתרות זכות
63,588	18,031	143,620	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
13,557	(1,355)	(1,922)	
(268,287)	(74,720)	(124,015)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:
(78,298)	(6,521)	(6,488)	ריבית ששולמה
674,050	160,433	158,153	ריבית שהתקבלה
(141,774)	(54,305)	(22,380)	מסים ששולמו
115,851	19,695	16,225	דיבידנד שהתקבל
569,829	119,302	145,510	
301,542	44,582	21,495	סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

(* סווג מחדש - ראה באור 2(ב).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2009 (* 2008)	
מבוקר	בלתי מבוקר אלפי ש"ח	

(ב) מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

321,259	321,259	425,016
267,497	267,497	379,408
588,756	588,756	804,424

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

(ג) מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

425,016	173,913	373,855
379,408	402,547	423,427
804,424	576,460	797,282

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

(ד) פעילות מהותית שלא במזומן

4,685	-	-
214,057	-	-
80,000	-	-

שערוך הלוואה מבעל שליטה כנגד יתרת רווח

פרעון הלוואה שהתקבלה מהחברה האם באמצעות העברת נכסים
פיננסיים

פרעון הלוואה שהתקבלה מהחברה האם כנגד הנפקת הון

(* סווג מחדש - ראה באור 2(ב)).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 1: -

כללי

א. תאור החברה

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן - החברה) נשלטת על-ידי מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה האם), שהינה חברה ציבורית הנסחרת בבורסה לניירות ערך בתל-אביב יפו, המחזיקה ב-100% מהון המניות של החברה. החברה פועלת בכל ענפי הביטוח העיקריים ובכללם ביטוח כללי וביטוח חיים ובריאות. הפעילות בתחום הביטוח הכללי נעשית גם באמצעות שומרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - שומרה ביטוח), חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של החברה. בנוסף עוסקת החברה באמצעות מנורה מבטחים פנסיה בע"מ (להלן - מבטחים פנסיה), חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של החברה, בניהול קרן הפנסיה מבטחים.

החברה הינה תושבת ישראל, אשר נתאגדה בישראל וכתובתה הרשמית הינה אלנבי 115, תל-אביב-יפו.

ב. דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 31 במרס, 2009 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים מאוחדים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2008 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים).

באור 2: -

עיקרי המדיניות החשבונאית

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ערוכים בהתאם לכללים חשבונאיים מקובלים לעריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים כפי שנקבעו בתקן חשבונאות בינלאומי 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים", ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

עיקרי המדיניות החשבונאית ושיטות החישוב אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים עקביים לאלה אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים, למעט האמור להלן:

IAS 1 (מתוקן) - הצגת דוחות כספיים

בהתאם לתיקון ל-1 IAS נדרש להציג גם דוח נוסף, נפרד "דוח על הרווח הכולל" ובו יוצגו, מלבד סכום הרווח הנקי או ההפסד הנלקח מדוח רווח והפסד, כל הפריטים אשר נזקפו בתקופת הדיווח ישירות להון העצמי ושאינם נובעים מעסקאות עם בעלי המניות כבעלי מניות (רווח או הפסד כולל אחר), כגון התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ, התאמות שווי הוגן לנכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, התאמות לקרן הערכה מחדש של רכוש קבוע וכן השפעת המס של פריטים אלו שנקפה אף היא ישירות להון העצמי, תוך ייחוס מתאים בין בעלי המניות של החברה לבין זכויות המיעוט. לחילופין, ניתן להציג את פריטי הרווח הכולל האחר יחד עם פריטי דוח רווח והפסד בדוח אחד שיקרא "דוח על הרווח הכולל" שיבוא במקום דוח רווח והפסד, תוך ייחוס מתאים בין בעלי המניות של החברה לבין זכויות המיעוט. פריטים שנקפו להון העצמי אשר נובעים מעסקאות עם בעלי המניות כבעלי מניות (כגון הנפקות הון, חלוקת דיבידנד וכדומה) יוצגו בדוח על השינויים בהון העצמי, כמו גם שורת הסיכום שתועבר מהדוח על הרווח הכולל, תוך ייחוס מתאים בין החברה לבין זכויות המיעוט.

כמו כן, קובע התיקון שבמקרים של שינוי מספרי השוואה כתוצאה משינוי במדיניות חשבונאית המיושם למפרע, הצגה מחדש או סיווג מחדש, יש להציג בדוחות כספיים שנתיים מאזן גם לתחילת התקופה של מספרי השוואה לגביהם בוצע השינוי.

התיקון מיושם החל מיום 1 בינואר, 2009 תוך יישומו למפרע במספרי השוואה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. סיווגים מחדש

הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2008 סווגו מחדש בהתאם להוראות חוזר המפקח על הביטוח מיום 16 בפברואר, 2009 בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים של חברות ביטוח בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים. לסיווגים שנערכו אין השפעה על ההון והרווח לתקופה.

ג. גילוי לתקן IFRS חדש בתקופה שלפני יישומו

IAS 36 - ירידת ערך נכסים:

התיקון ל- IAS 36 (להלן - התיקון) מבהיר מהי היחידה החשבונאית הנדרשת אליה יוקצה מוניטין, לצורך בחינה לירידת ערך מוניטין. בהתאם לתיקון, היחידה הגדולה ביותר האפשרית להקצאת מוניטין שנרכש בצירוף עסקים הינה מגזר פעילות כהגדרתו ב- IFRS 8 - מגזרי פעילות. התיקון ייושם באופן של מכאן ולהבא החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2010. יישום מוקדם אפשרי.

להערכת החברה לתיקון לא צפויה להיות השפעה מהותית על המצב הכספי, תוצאות פעולותיה ותזרימי המזומנים שלה.

ד. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב %	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע %	מדד בגין %

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:

10.2	(0.7)	(0.1)	31 במרס, 2009
(7.6)	0.4	0.1	31 במרס, 2008
(1.1)	4.5	3.8	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2008

באור 3: - מגזרי פעילות

החברה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים והפנסיה והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן וקרנות פנסיה) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

2. מגזר ביטוח כללי

מגזר ביטוח כללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר ביטוח כללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים.

● ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו היא חובה על-פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

● ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

● ענפי חבויות

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית, אחריות המוצר וערבבויות.

● ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים וענפי בריאות המספקים כיסוי לזמן קצר (תאונות אישיות, נסיעות לחו"ל ועובדים זרים).

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2009					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות בלתי מבוקר אלפי ש"ח		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	ביטוח כללי
		התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות בלתי מבוקר אלפי ש"ח		
1,009,177	(213)	-	549,563	459,827	פרמיות שהורווחו ברוטו
160,915	-	-	103,601	57,314	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
848,262	(213)	-	445,962	402,513	פרמיות שהורווחו בשייר
914,792	(399)	(5,394)	70,395	850,190	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
72,642	-	-	-	72,642	הכנסות מדמי ניהול
40,359	(3,510)	4,929	23,325	15,615	הכנסות מעמלות
1,876,055	(4,122)	(465)	539,682	1,340,960	סך כל ההכנסות
1,447,881	-	-	360,718	1,087,163	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(87,681)	-	-	(62,632)	(25,049)	
1,360,200	-	-	298,086	1,062,114	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
214,534	(3,572)	2,882	121,777	93,447	הוצאות הנהלה וכלליות
88,392	(546)	2,578	13,319	73,041	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
3,952	-	365	1,137	2,450	הוצאות מימון
5,768	(4)	4,090	1,701	(19)	
1,672,846	(4,122)	9,915	436,020	1,231,033	סך כל ההוצאות
203,209	-	(10,380)	103,662	109,927	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

ליום 31 במרס, 2009					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות בלתי מבוקר אלפי ש"ח		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	ביטוח כללי
		התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות בלתי מבוקר אלפי ש"ח		
8,210,150	(179)	-	3,784,356	4,425,973	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
7,921,513	(1,953)	-	-	7,923,466	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2008					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות בלתי מבוקר אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
981,498	(276)	-	528,140	453,634	פרמיות שהורווחו ברוטו
147,411	-	-	98,691	48,720	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
834,087	(276)	-	429,449	404,914	פרמיות שהורווחו בשייר
(390,484)	(367)	(17,188)	50,960	(423,889)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
69,771	-	-	-	69,771	הכנסות מדמי ניהול
26,859	(2,776)	5,659	13,457	10,519	הכנסות מעמלות
540,233	(3,419)	(11,529)	493,866	61,315	סך כל ההכנסות
439,067	-	-	471,346	(32,279)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(162,405)	-	-	(136,002)	(26,403)	
276,662	-	-	335,344	(58,682)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
193,606	(2,840)	3,670	111,701	81,075	הוצאות הנהלה וכלליות
82,628	(558)	2,914	16,070	64,202	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
4,223	-	454	1,319	2,450	הוצאות מימון
16,627	(21)	14,089	1,439	1,120	
573,746	(3,419)	21,127	465,873	90,165	סך כל ההוצאות
(33,513)	-	(32,656)	27,993	(28,850)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

ליום 31 במרס, 2008					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות בלתי מבוקר אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
7,775,238	-	-	3,592,441	4,182,797	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
8,362,045	(2,021)	-	-	8,364,066	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2008					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות מבוקר אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
3,939,097	(1,234)	-	2,114,016	1,826,315	פרמיות שהורווחו ברוטו
603,552	-	-	404,267	199,285	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
3,335,545	(1,234)	-	1,709,749	1,627,030	פרמיות שהורווחו בשייר
(1,825,475)	(1,745)	(202,200)	118,011	(1,739,541)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
290,036	-	-	-	290,036	הכנסות מדמי ניהול
131,615	(11,907)	21,739	59,170	62,613	הכנסות מעמלות
1,931,721	(14,886)	(180,461)	1,886,930	240,138	סך כל ההכנסות
1,403,951	-	-	1,644,623	(240,672)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(446,224)	-	-	(253,785)	(192,439)	
957,727	-	-	1,390,838	(433,111)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
811,764	(11,907)	5,274	474,309	344,088	הוצאות הנהלה וכלליות
347,675	(2,808)	27,492	61,882	261,109	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
15,899	-	1,486	4,613	9,800	הוצאות מימון
101,441	(171)	91,670	2,744	7,198	
2,234,506	(14,886)	125,922	1,934,386	189,084	סך כל ההוצאות
(302,785)	-	(306,383)	(47,456)	51,054	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

ליום 31 בדצמבר, 2008					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות מבוקר אלפי ש"ח	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
8,043,604	(178)	-	3,609,719	4,434,063	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
7,080,313	(1,696)	-	-	7,082,009	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

ל-3 החודשים הסתיימו ביום 31 במרס, 2009					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש בלתי מבוקר אלפי ש"ח	ענפי חבויות אחרים (*)	סה"כ	
179,674	281,448	175,497	79,436	716,055	פרמיות ברוטו
4,903	72,296	100,757	27,617	205,573	פרמיות ביטוח משנה
174,771	209,152	74,740	51,819	510,482	פרמיות בשייר
(35,974)	(13,124)	(7,153)	(8,269)	(64,520)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
138,797	196,028	67,587	43,550	445,962	פרמיות שהורווחו בשייר
42,171	9,729	3,535	14,960	70,395	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
-	1,209	18,360	3,756	23,325	הכנסות מעמלות
180,968	206,966	89,482	62,266	539,682	סך כל ההכנסות
105,811	158,059	70,613	26,235	360,718	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו חלקם של מבטחי המשנה
(2,212)	(23,618)	(32,175)	(4,627)	(62,632)	בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
103,599	134,441	38,438	21,608	298,086	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
15,220	54,844	37,643	14,070	121,777	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
4,282	4,454	2,961	1,622	13,319	הוצאות הנהלה וכלליות
568	569	-	-	1,137	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
693	333	640	35	1,701	הוצאות מימון
124,362	194,641	79,682	37,335	436,020	סך כל ההוצאות
56,606	12,325	9,800	24,931	103,662	רווח לפני מסים על ההכנסה
1,962,846	594,839	393,242	833,429	3,784,356	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרס, 2009 (בלתי מבוקר)

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 85% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים הסתיימו ביום 31 במרס, 2008				
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש בלתי מבוקר אלפי ש"ח	ענפי חבויות (אחרים *)	סה"כ
153,041	258,905	169,829	77,825	659,600
3,819	29,021	78,391	27,273	138,504
149,222	229,884	91,438	50,552	521,096
(18,942)	(36,135)	(18,119)	(18,451)	(91,647)
130,280	193,749	73,319	32,101	429,449
27,427	7,934	3,459	12,140	50,960
-	(3,473)	15,235	1,695	13,457
157,707	198,210	92,013	45,936	493,866
133,589	148,902	96,355	92,500	471,346
(241)	(15,960)	(40,571)	(79,230)	(136,002)
133,348	132,942	55,784	13,270	335,344
12,293	48,855	37,822	12,731	111,701
4,895	5,884	2,744	2,547	16,070
1,319	-	-	-	1,319
210	491	727	11	1,439
152,065	188,172	97,077	28,559	465,873
5,642	10,038	(5,064)	17,377	27,993
1,771,232	539,486	398,811	882,912	3,592,441

פרמיות ברוטו
פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם
הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות
מימון
הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות
בגין חוזי ביטוח ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה
בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות
בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין
חוזי ביטוח בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות
רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

רווח (הפסד) לפני מסים על
ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח,
ברוטו ליום 31 במרס, 2008
(בלתי מבוקר)

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 88% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2008				
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (אחרים *)	סה"כ
מבוקר אלפי ש"ח				
557,301	836,971	519,217	243,834	2,157,323
17,789	62,187	244,801	79,122	403,899
539,512	774,784	274,416	164,712	1,753,424
(11,901)	(27,203)	3,190	(7,761)	(43,675)
527,611	747,581	277,606	156,951	1,709,749
62,661	18,682	8,572	28,096	118,011
-	2,823	53,888	2,459	59,170
590,272	769,086	340,066	187,506	1,886,930
566,335	605,606	301,126	171,556	1,644,623
(12,695)	(59,501)	(130,026)	(51,563)	(253,785)
553,640	546,105	171,100	119,993	1,390,838
61,273	203,236	153,854	55,946	474,309
20,349	16,931	10,580	14,022	61,882
2,307	2,306	-	-	4,613
209	794	1,732	9	2,744
637,778	769,372	337,266	189,970	1,934,386
(47,506)	(286)	2,800	(2,464)	(47,456)
1,927,671	526,999	346,055	808,994	3,609,719

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2009			
סה"כ	ביטוח חיים בלתי מבוקר אלפי ש"ח	פנסיה	
459,827	459,827	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
57,314	57,314	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
402,513	402,513	-	פרמיות שהורווחו בשייר
850,190	833,158	17,032	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
72,642	15,404	57,238	הכנסות מדמי ניהול
15,615	15,270	345	הכנסות מעמלות
1,340,960	1,266,345	74,615	סך כל ההכנסות
1,087,163	1,087,163	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(25,049)	(25,049)	-	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,062,114	1,062,114	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
93,447	82,367	11,080	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
73,041	43,141	29,900	הוצאות הנהלה וכלליות
2,450	-	2,450	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
(19)	(19)	-	הוצאות מימון
1,231,033	1,187,603	43,430	סך כל ההוצאות
109,927	78,742	31,185	רווח לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2008			
סה"כ	ביטוח חיים בלתי מבוקר אלפי ש"ח	פנסיה	
453,634	453,634	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
48,720	48,720	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
404,914	404,914	-	פרמיות שהורווחו בשייר
(423,889)	(426,233)	2,344	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
69,771	15,749	54,022	הכנסות מדמי ניהול
10,519	10,248	271	הכנסות מעמלות
61,315	4,678	56,637	סך כל ההכנסות
(32,279)	(32,279)	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(26,403)	(26,403)	-	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(58,682)	(58,682)	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
81,075	71,537	9,538	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
64,202	40,212	23,990	הוצאות הנהלה וכלליות
2,450	-	2,450	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
1,120	1,120	-	הוצאות מימון
90,165	54,187	35,978	סך כל ההוצאות
(28,850)	(49,509)	20,659	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2008			
סה"כ	ביטוח חיים	פנסיה	
מבוקר			
אלפי ש"ח			
1,826,315	1,826,315	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
199,285	199,285	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
1,627,030	1,627,030	-	פרמיות שהורווחו בשייר
(1,739,541)	(1,743,826)	4,285	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
290,036	63,474	226,562	הכנסות מדמי ניהול
62,613	61,573	1,040	הכנסות מעמלות
240,138	8,251	231,887	סך כל ההכנסות
(240,672)	(240,672)	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(192,439)	(192,439)	-	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(433,111)	(433,111)	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
344,088	304,904	39,184	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
261,109	159,294	101,815	הוצאות הנהלה וכלליות
9,800	-	9,800	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
7,198	7,198	-	הוצאות מימון
189,084	38,285	150,799	סך כל ההוצאות
51,054	(30,034)	81,088	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

באור 4 - הון עצמי ודרישות הון

ניהול ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה על מנת שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה, וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה ושומרה ביטוח כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי המפקח על הביטוח (להלן - המפקח).

מנורה מבטחים פנסייה בע"מ (להלן - מבטחים פנסייה) מחויבת לעמוד בתנאים של הון עצמי מינימלי על-פי תקנות מס הכנסה (כללים לאישור לניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964.

2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה ושל שומרה ביטוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח) (תיקון) התשס"ד-2004 (להלן - תקנות ההון) והנחיות המפקח.

החברה	
ליום	ליום
31 בדצמבר	31 במרס
2008	2009
מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	

הון עצמי מינימלי:

1,815,151	2,190,257
-----------	-----------

הסכום הנדרש על-פי תקנות ההון והנחיות המפקח (א) (ג)

הסכום הקיים על-פי תקנות ההון והנחיות המפקח:
הון ראשוני
הון משני

1,277,144	1,503,212
638,572	734,520

1,915,716	2,237,732
-----------	-----------

100,565	47,475
---------	--------

עודף (ב)

הון ראשוני:

80,191	79,607
1,277,144	1,503,212

הסכום המינימלי הנדרש על-פי התקנות
הסכום המחושב על-פי התקנות

1,196,953	1,423,605
-----------	-----------

עודף

(א) הסכום הנדרש כולל, בין היתר, דרישות הון בגין:

568,918	564,880
146,677	147,906

הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים וביטוח מפני מחלות ואשפוז

130,584	150,495
702,421	698,079

בגין סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון (בעיקר הלוואות ומקדמות לסוכנים)

-	365,043
---	---------

השקעה בחברות מאוחדות
תוספת הון מיוחדת (ג)

1,548,600	1,926,403
-----------	-----------

(ב) מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי הון בחברות ביטוח כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות ההשקעה.

(ג) הסכום הנדרש הינו לאחר תוספת הון מנהלית שהוטלה על החברה כחלק מהיתר השליטה של הקבוצה שנתן המפקח ביום 16 בדצמבר, 2007. ראה גם סעיף 7 להלן.

באור 4: - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. (המשך)

שומרה ביטוח	
ליום	ליום
31 בדצמבר	31 במרס
2008	2009
מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	

הון עצמי מינימלי:

88,236	89,967
--------	--------

הסכום הנדרש על-פי תקנות ההון והנחיות המפקח

הסכום הקיים על-פי תקנות ההון והנחיות המפקח:

42,430	93,291
21,215	31,552

הון ראשוני
הון משני

63,645	124,843
--------	---------

16,000	-
10,000	-
2,000	-

פעולות לאחר תאריך המאזן:
הקצאת הון מניות לחברה
הנפקת שטר הון לחברה
תוספת בגין שטרי הון שהוכרו בעקבות הקצאת מניות

91,645	124,843
--------	---------

3,409	34,876
-------	--------

עודף

53,444	53,058
42,430	93,291

הון ראשוני:
הסכום המינימלי הנדרש על-פי התקנות
הסכום המחושב על-פי התקנות

(11,014)	40,233
----------	--------

16,000	-
--------	---

הקצאת הון מניות לחברה

4,986	40,233
-------	--------

עודף

2,536	3,346
-------	-------

סכום ההשקעות שיש חובה להעמידם כנגד עודפי הון בהתאם
להוראות המפקח

באור 4: - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

3. בחודש יוני 2008 פורסם חוזר בדבר אופן יישום כללי המדידה וההצגה לפי ה-IFRS לצורך חישוב ההון הנדרש וההון המוכר של חברות ביטוח, החל מהדוחות הכספיים בגין הרבעון השני לשנת 2008. מטרת החוזר הייתה לקבוע הוראות לעניין אופן יישום תקנות ההון לגבי השקעות בחברות מוחזקות (לרבות חברות ביטוח וחברות מנהלות שבשליטת חברת הביטוח). על-פי החוזר, דרישות ההון לפי תקנות ההון יוסיפו להיות מבוססות על דוחות סולו. לצורך חישוב ההון המוכר לפי תקנות ההון, ההשקעה של חברת ביטוח בחברת ביטוח או בחברה מנהלת נשלטת וכן בחברות מוחזקות אחרות תחושב על בסיס אקוויטי בשרשור מלא. לגבי ההון העצמי הכלול בדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") בהתאם להוראות החוזר האמור, ראה נספח א' לדוחות כספיים אלו.

4. בחודשים אוקטובר 2007 ואפריל 2008 פורסמו טיטות תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח) (תיקון), התשס"ח - 2007 (להלן - הטייטה).

במסגרת הטייטה מוצע להוסיף לדרישות ההון הקיימות דרישות הון בגין קטגוריות אלו:

- א. תוכניות מבטיחות תשואה בביטוח חיים שאין כנגדן או כנגד חלקן אגרות חוב מיועדות.
- ב. סיכון אריכות ימים בפוליסות קצבה בהן מקדמי הקצבה מגלמים הבטחת תוחלת חיים.
- ג. סיכונים תפעוליים.
- ד. סיכונים אשראי לפי מידת הסיכון המאפיינת את הנכסים השונים.
- ה. סיכונים קטסטרופה בביטוח כללי.

דרישות ההון החדשות צפויות להגדיל באופן משמעותי את ההון העצמי המינימלי הנדרש, אולם לא ניתן להעריך את השפעתן עד לגיבוש הסופי של התקנות. בהתאם לטייטות התקנות תתבצע הגדלת ההון הנדרש עד סוף שנת 2010 בשלושה חלקים שנתיים שווים.

5. ביום 10 ביולי, 2007 אימץ האיחוד האירופי נוסח מוצע לדירקטיבה SOLVENCY II (להלן - הדירקטיבה המוצעת). הדירקטיבה המוצעת מהווה שינוי יסודי ומקיף של הרגולציה הנוגעת להבטחת כושר הפרעון והלימות ההון של חברות הביטוח במדינות האיחוד. לפי לוחות הזמנים שנקבעו על-ידי האיחוד האירופי, יישום הדירקטיבה המוצעת במדינות החברות באיחוד האירופי צפוי במחצית השנייה של שנת 2012.

בהתאם לחוזר שפרסם המפקח, בכוונתנו ליישם את הוראות הדירקטיבה המוצעת לגבי חברות ביטוח בישראל במועד יישומה במדינות החברות באיחוד האירופי. הדירקטיבה המוצעת מבוססת על שלושה נדבכים: דרישות כמותיות, דרישות איכותיות ודרישות גילוי. החברה החלה להיערך ליישום הדירקטיבה המוצעת בלוחות הזמנים שנקבעו.

6. ביום 25 בינואר 2009 פרסם המפקח מכתב בעניין "הקלה בהון הנדרש מחברות ביטוח לעניין שיעור ההון המשני". בהתאם למכתב, תהיה רשאית חברת הביטוח לכלול במסגרת ההון העצמי המוכר הון משני בשיעור של 75% מסך ההגדלה של ההון הראשוני, ולא בשיעור של 50% כפי שנקבע בתקנות הפיקוח, וזאת עד לתקרה של 60% מסך ההון הראשוני.

הקלה זו תחול על:

- גידול בהון הראשוני שנוצר כתוצאה מהזרמת כספים לחברת הביטוח על-ידי בעלי השליטה בה החל מיום 1 בדצמבר, 2008 ועד ליום 30 ביוני, 2009.
- גידול בהון עקב העברה של חברות שעיקר עיסוקן הינו החזקת נכסי מקרקעין כמשמעותה בסעיף 23(ג) לתקנות ההשקעה.

באור 4: - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

7. היתר שליטה לבעלי השליטה בגופים המוסדיים:

בהיתר שנתן המפקח לבעל השליטה בחברה ובחברות המאוחדות, אשר נכנס לתוקף ביום 16 בדצמבר, 2007 (להלן - היתר השליטה), התחייבה החברה האם, בהיותה בעלת השליטה, במישרין או בעקיפין, בחברה, במבטחים פנסיה, בשומרה ביטוח ובמנורה מבטחים גמל (להלן - הגופים המוסדיים), להשלים בכל עת את ההון העצמי של הגופים המוסדיים עד לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומו.

תקרת ההתחייבות כאמור לעיל, לא תעלה על הנמוך מבין 50% מההון הנדרש ו- 846 מיליוני ש"ח לעניין החברה, ועל הנמוך מבין 50% מההון הנדרש ו- 32 מיליוני ש"ח לעניין שומרה ביטוח (הסכומים צמודים למדד שפורסם בחודש יולי 2007).

ההתחייבות תמומש רק כאשר ההון העצמי של הגופים המוסדיים יהיה שלילי, ובגובה סכום ההון השלילי, ובלבד שסכום ההשלמה לא יעלה על תקרת ההתחייבות כאמור. התחייבות זו היא בלתי הדירה, ותהיה תקפה כל עוד החברה האם שולטת במישרין או בעקיפין בגופים המוסדיים בכפוף לאמור להלן.

ההתחייבות כאמור לעיל, תפוג מאליה במועד המוקדם בו יתקיימו אחד משני התנאים המפורטים להלן:

1. להונה העצמי של החברה יוזרמו 300 מיליוני ש"ח נוספים ממקורות חיצוניים ובנוסף, לא יפחת ההון העצמי הקיים בחברה מ-120% מההון העצמי הנדרש מהחברה לפי תקנות ההון (להלן - תוספת הון מנהלית).

2. החברה ושומרה ביטוח יעמידו את מלוא ההון העצמי הנדרש לפי טיוטת תקנות ההון החדשות כפי שיאושרו (ראה סעיף 4 לעיל).

ביום 1 ביוני, 2008 פגה ההתחייבות, וזאת לאחר שהתקיים התנאי בסעיף 1 לעיל. החברה נדרשת להמשיך ולעמוד בתנאי לפיו לא יפחת ההון העצמי הקיים בחברה מ-120% מההון העצמי הנדרש ממנה לפי תקנות ההון, וזאת עד למועד כניסתן לתוקף של תקנות ההון החדשות ועמידת החברה בהוראות התקנות כאמור.

לאור ההפסדים שנגרמו לחברה במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2008 (בעיקר בשל המשבר בשוק ההון), ולאור העובדה שהחברה לא עמדה בדרישה לתוספת ההון המנהלית כאמור, פנתה החברה למפקח בהתאם לתנאי היתר השליטה בבקשה להסיר את הדרישה האמורה על רקע המשבר. בהמשך לאמור הודיעה החברה למפקח כי בכוונתה לפנות לחברה האם בבקשה לשקול הפקדה מחדש של כתב ההתחייבות הנ"ל אשר יבטל את דרישת תוספת ההון המנהלית. בחודש מרס 2009, אישר דירקטוריון החברה האם את מתן כתב ההתחייבות האמור וכתוצאה מכך בוטלה דרישת תוספת ההון המנהלית. כתב ההתחייבות החדש ניתן בהתאם ובכפוף לתנאי היתר השליטה ובפרט לענין התנאים אשר בהתקייםם יפוג מאליו תוקף כתב ההתחייבות החדש כמפורט לעיל. נכון לתאריך המאזן עמדה החברה בתנאי כתב ההתחייבות לרבות בתוספת ההון המנהלית, ולפיכך פג תוקף כתב ההתחייבות.

8. בהתאם למכתב שפרסם המפקח בחודש ינואר 2009 בדבר הקלה בהון הנדרש מחברות הביטוח, נכס המוחזק בניגוד לתקנות השקעה אשר החריגה בגינו הינה פאסיבית ונוצרה לאחר 1 באוקטובר 2008, לא יחשב כנכס לא מוכר כהגדרתו בתקנות ההון כפוף לאישור מראש של המפקח. נכון לתאריך המאזן לחברה מספר חריגות פאסיביות אשר נחשבות כנכס לא מוכר ונלקחו בדרישות ההון כאמור בסעיף 2 לעיל.

9. ביום 30 במרס 2009 פרסם המפקח חוזר לפיו החל מהדוחות הכספיים לשנת 2008 ועד ליום 30 בדצמבר 2010, חברת ביטוח וחברה מנהלת לא תחלק דיבידנד אלא באישורו המוקדם של המפקח. ככלל לא תאושר חלוקת דיבידנד בשיעור העולה על 25% מהרווח המותר לחלוקה. ביום 10 במאי, 2009 קיבלה מבטחים פנסיה אישור מהמפקח לחלק עד 150 מיליוני ש"ח כדיבידנד לחברה. טרם התקבלה החלטה בדירקטוריון מבטחים פנסיה על חלוקת הדיבידנד.

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

התובענות הייצוגיות והבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות בסעיפים 19-1 להלן, אשר בהן, להערכת הנהלת החברה וכן הנהלת שומרה (לעניין תובענות 8, 12, 15 ו-19) המתבססת בין היתר, על חוות דעת משפטית שקיבלו, יותר סביר ("More likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ושומרה תתקבלנה והבקשות לאישור התובענות כייצוגיות תדחנה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר כי טענות ההגנה של החברה ידחו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי החברה ו/או חברות מאוחדות.

להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, במקום בו נדרשו הפרשות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי החברה ו/או חברות מאוחדות. ההפרשות שכללה החברה הינן בסכומים לא מהותיים.

בבקשה לאישור תובענה כייצוגית המפורטת בסעיף 20 להלן, אשר הוגשה לאחר תקופת הדוח, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשה לאישור התובענה כייצוגיות, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענה זו.

להלן פירוט הבקשות בגין תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות:

1. ביום 21 בספטמבר, 2004 הוגשה כנגד החברה וסוכנות ביטוח הפועלת עימה תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בהתאם לחוק הפיקוח. לטענת התובע הטענה החברה, כמו גם סוכנות הביטוח, את מבוטחיה בביטוח כלי שיט, בכך שהנפיקה פוליסות לביטוח כלי שיט בלא שהיה בידיה רישיון מבטח בענף זה. במסגרת התביעה, מבקש התובע להשיב את הפרמיות ששולמו לחברה על ידו ועל-ידי מבוטחים אחרים כאמור, במהלך שבע השנים שקדמו להגשת כתב התביעה. סכום התביעה האישית של התובע עומד על סך של 330 דולר. סכום התובענה הייצוגית לא כומת על-ידי התובע, והוא מבקש לכמתו לאחר קבלת פריטים מהחברה.

ביום 23 בינואר, 2009, ניתנה החלטה הדוחה את בקשת האישור ככל שהיא מתייחסת לעילת ההטענה בנוזיקין ועילת הפרת חובה חקוקה אך מאשרת את התובענה כייצוגית ככל שהיא מתייחסת לעילת עשיית עושר ולא במשפט, כאשר הסעד הנתבע הוא השבה או פיצוי עד לגובה הפרמיה ששולמה עבור כל אחת מן הפוליסות בתקופה הרלבנטית בה לא היה בידי החברה היתר בענף בכפוף להפחתות בהתאם לעקרונות ההשבה. החברה הגישה כתב הגנה ובקשה לעיכוב ביצוע ההחלטה לאשר את התובענה כייצוגית. במקביל הגישה החברה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור ולבית המשפט המחוזי בקשה לעיכוב ביצוע ההחלטה.

2. ביום 19 בדצמבר, 2004 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה כנגד החברה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). עניינה של התביעה הינה טענה של הטעיה צרכנית במכירת הרחבות לפוליסת דירה ללא בקשת המבוטח ו/או הסכמתו.

הסעד העיקרי המבוקש בתובענה הינו להשיב לתובעים את דמי הביטוח שנגבו בגין ההרחבות כאמור במהלך שבע השנים שקדמו למועד הגשת התובענה. החברה הגישה תשובה לבקשה. התובע הגיש בקשה לתיקון הבקשה והתביעה. בקשה זו לתיקון התביעה והבקשה התקבלו ועל כך הגישה החברה ערעור שנדחה. בהתאם, הגיש התובע בקשה מתוקנת והחברה הגישה את תגובתה לבקשה המתוקנת. ביום 19 במאי, 2008 התקיים דיון והצדדים הגישו סיכומיהם בכתב.

3. ביום 21 בנובמבר, 2005 הוגשה כנגד החברה תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - בקשת האישור). עניינה של התובענה הוא בפרשנות נספח לפוליסות ביטוח חיים המתייחס לכיסוי ביטוחי בגין נכות תאונתית (להלן - נספח נכות תאונתית). הטענה המרכזית בתובענה הינה כי החברה מסייגת את חבותה בכל הקשור לכיסוי ביטוחי בגין נכות תאונתית הכלול בנספח נכות תאונתית, וזאת דרך חישוב תגמולי הביטוח שלא בהתאם להוראות הנספח, ולפיכך מפרה החברה את חובת הגילוי הקבועה בחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו מכוחו, פעולה שהינה, לפי הטענה, גם בבחינת הטעיה לאחר קרות האירוע הביטוחי בנוגע להיקף הכיסוי הביטוחי ובניגוד להוראות החוק האמור.

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

3. (המשך)

הסעד המבוקש על-ידי התובע הינו תשלום הפער בין סכום הפיצוי המגיע לו לטענתו לפי פרשנותו את הפוליסה ובין סכום הפיצוי ששולם לו בפועל לפי פרשנות החברה את הפוליסה, וזאת לגבי כלל המבוטחים שהיו זכאים לפיצוי על-פי נספח נכות תאונתית והתשלום בוצע בשבע השנים האחרונות. סכום התביעה האישי של התובע הועמד על סך של 17,599 ש"ח, בעוד שלגבי כלל חברי הקבוצה אין בידי התובע נתונים המאפשרים עריכת אומדן של הנזק הכולל. החברה הגישה את תגובתה לבקשה בחודש אפריל, 2006. התלונה בעניין העולה בתובענה שהגיש המבקש למפקח נמצאה מוצדקת, ובהחלטת סגנית המפקח מיום 17 במאי, 2006 (להלן - ההכרעה) נקבע, כי על החברה לחשב ממועד ההכרעה ואילך, את תגמולי הביטוח על-פי הפוליסה בדרך שנקבעה בהכרעה ולא בדרך בה נהגה החברה לחשב את תגמולי הביטוח. על הכרעה זו הגישה החברה ערעור ביום 30 באוקטובר, 2006. התיק בערעור קבוע לסיכומים בכתב. ביום 11 בנואר 2009, ניתנה החלטה המאשרת את בקשת האישור בהתאם לעילות ולסעדים כמפורט בהחלטה. כן נקבע כי על החברה להגיש כתב הגנה. החברה הגישה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על החלטה זו וכן, לבית המשפט המחוזי, בקשה לדחיית מועד בירורה של התובענה הייצוגית אשר נדחתה על-ידי בית המשפט. על החלטה זו לדחיית הבקשה הגישה החברה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.

4. ביום 3 באפריל, 2006 הוגשה כנגד החברה תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכוח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התביעה והבקשה בגבייה, לפי הנטען, של תשלומים בלתי חוקיים, לכאורה, אשר גבתה החברה מציבור מבוטחיה שהתקשרו עימה בפוליסת ביטוח בריאות או פוליסת ביטוח חיים. לטענת התובעים, החברה עושה לעצמה מנהג בעת התקשרותה עם מבוטחיה בפוליסה חדשה וכן בעת ביצוע שינויים ו/או הרחבות בפוליסה קיימת, לחייב את המבוטחים, ובכללם התובעים, בפרמיה למן ה-1 בחודש בו התקשרו עם החברה או הרחיבו את הכיסוי הביטוחי (לפי העניין) וזאת גם באותם מקרים בהם ההתקשרות בוצעה לאחר ה-1 בחודש ולעתים אף בסוף החודש. לטענת התובעים אין חולק כי בגין כל התקופה שמה-1 בחודש הרלבנטי ועד למועד בו התקשר המבוטח עם החברה, לא ניתן הכיסוי הביטוחי נשוא הפוליסה החדשה או ההרחבה.

לטענת התובעים, במעשיה הנטענים, הטעתה החברה את ציבור לקוחותיה תוך הפרת חובת תום הלב כלפיהם וכי הם והקבוצה אותה הם מבקשים לייצג זכאים להשבה של החלק העודף של הפרמיה שנגבתה מהם שלא כדין. הנזק האישי של התובעים הועמד על ידם על סך של 389 ש"ח. הצדדים ניהלו מגעים לסיום המחלוקת ביניהם בדרך של פשרה. ביום 16 באוקטובר, 2007 חתמו הצדדים על הסכם פשרה אשר הוגש לבית המשפט בצירוף בקשה לאישור.

ביום 28 בנובמבר, 2007 התקיים דיון מקדמי, במסגרתו הורה בית המשפט לצדדים למסור לו שמות של מומחים מוצעים בלתי תלויים. ביום 12 בדצמבר, 2007 מינה בית המשפט מומחה אשר בחן את סבירותו של הסכם הפשרה. התיק נקבע לדיון בחודש יוני 2008. הצדדים הגישו בקשה לדחיית מועד הדיון עד להשלמת הבדיקה של המומחה. ביום 22 באוקטובר, 2008 הגישו הצדדים הסכם פשרה מתוקן ובמסגרת הדיון שהתקיים התבקש המומחה להגיש חוות דעת משלימה. לאחר הגשת חוות הדעת המשלימה הורה בית המשפט על פרסום הסכם הפשרה והעברת עותק ממנו ליועץ המשפטי לממשלה. ביום 19 במרס, 2009 הגיש היועץ המשפטי לממשלה עמדתו בתיק. בהמשך לדיון והערות בית המשפט הגישו הצדדים לאישור הסכם פשרה מתוקן נוסף.

5. ביום 25 באפריל, 2006 הוגשה כנגד החברה תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התובענה בפוליסת אובדן כושר עבודה (להלן-הפוליסה) של החברה. לטענת התובעים, בפוליסה קבוע תנאי שעניינו "תקופת המתנה" (בת שלושה חודשים), שמשמעותו היא כי תגמולי ביטוח בגין אירוע ביטוחי בתקופת הפוליסה ישולמו רק החל מתום תקופת המתנה ובתנאי שהמבוטח עדיין חסר כושר עבודה במועד זה וכל עוד נמשך אי הכושר. לטענת התובעים, החברה (כמו גם חברות ביטוח נוספות הנתבעות בתובענה, להלן ביחד - הנתבעות) גובה דמי ביטוח גם בשלושת החודשים האחרונים שלפני תום תקופת הביטוח וזאת למרות שלפי תנאי הפוליסה, מבוטחים לא יהיו זכאים לקבלת תגמולי ביטוח לפי הפוליסה במידה ומקרה הביטוח יארע בשלושת החודשים האחרונים שלפני תום תקופת הביטוח בשל תקופת המתנה הנזכרת.

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

5. (המשך)

על בסיס האמור טוענים התובעים כי הנתבעות הטעו אותם, פעלו בחוסר תום לב, הפרו חובות שבדין, פעלו ברשלנות, הפרו חובות חקוקות ועשו עושר ולא במשפט וכי התנאי בדבר "תקופת המתנה" הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד.

הסעד המבוקש על-ידי התובעים הינו, אישור התובענה הייצוגית, מתן צו המחייב את הנתבעות להפסיק ולגבות דמי ביטוח בגין תקופת שלושת החודשים האחרונים שלפני תום תקופת הפוליסה וכן חיוב הנתבעות להשיב את דמי הביטוח שגבו מחברי הקבוצה בגין התקופה האמורה. לטענת התובעים ובהתבסס על חוות דעת שצורפה לתובענה מטעמם, הנזק הכולל של הקבוצה לשנים 2004 - 1998 מוערך באופן ראשוני בסך של 47.6 מליון ש"ח לכלל הנתבעות ומתוכו (על-פי חוות הדעת) סך של 5.4 מליון ש"ח כנגד החברה. החברה הגישה תשובתה ביום 6 בנובמבר, 2006. התיק נקבע לסיכומים בכתב אשר הוגשו על-ידי הצדדים. ביום 3 בפברואר 2009, ניתן פסק דין המאשר את בקשת האישור בעילות של הטעיה, הפרת חובה חקוקה, הפרת תום לב, תנאי מקפח בחוזה אחיד ועשיית עושר ולא במשפט. כן נקבע כי על החברה להגיש כתב הגנה. החברה הגישה בקשה לדחיית מועד בירורה של התביעה הייצוגית, לדחיית מועד הגשת כתב הגנה ולדחיית מועד פרסום המודעה, וזאת עד להכרעת בית המשפט העליון בבקשת רשות ערעור שהגישה החברה על ההחלטה לאשר את התובענה כייצוגית. במקביל, הורה בית המשפט המחוזי על דחיית מועד בירור התובענה הייצוגית עד להכרעה בבקשת רשות הערעור הנ"ל.

6. ביום 20 באוגוסט, 2007 הוגשה כנגד החברה כמו-גם כנגד חברות ביטוח נוספות (להלן - הנתבעות), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התובענה הוא דרישה להחזיר מלוא תשלומי 3 פרמיות חודשיות ראשונות ששולמו על-ידי מבוטחים חדשים שהצטרפו לביטוח בריאות ו/או "ביטוח ניתוח" (להלן - פוליסות בריאות) של הנתבעות, בגין תקופת אכשרה בת 3 חודשים שתחילתה במועד תחילת תוקפן של פוליסות הביטוח (להלן - תקופת אכשרה). לטענת התובעים, מכיוון שעל-פי תנאי פוליסות הבריאות מקרה ביטוח שחל במהלך תקופת האכשרה לא מוכר כמקרה שלגביו חל כיסוי ביטוחי, אזי לכאורה המבוטח משלם דמי ביטוח עבור מוצר ו/או שירות שאיננו מסופק לו משך תקופת האכשרה, ומכאן שגביית דמי הביטוח בתקופה זו הינה שלא כדין. הסעד המבוקש על-ידי התובעים הינו החזר מלא של דמי הביטוח ששולמו על-ידי מבוטחים בפוליסות הנ"ל במהלך תקופת האכשרה והפסקת גביית דמי ביטוח בגין תקופה אכשרה בעתיד. הנזק האישי של התובע שהינו מבוטח החברה הועמד על סך של 280 ש"ח (משוערך ליום הגשת התביעה) בעוד שסכום התביעה הכולל כנגד כל הנתבעות (לרבות בגין פוליסות שבוטלו בעבר) חושב והוערך על-ידי התובעים בסך של כ- 731 מליון ש"ח. החברה הגישה תגובתה לבקשה.

7. ביום 8 באוגוסט, 2007 הוגשה כנגד החברה תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התובענה הוא הפחתת תגמולי ביטוח בקרות מקרה ביטוח של אובדן גמור או אובדן גמור להלכה בביטוח רכב, וזאת, על-פי הטענה, שלא כדין ובניגוד להנחיית המפקח לפיה על מבטח לפרט בפני המבוטח בשלב הצעת הביטוח פירוט של המשתנים המיוחדים שבמחירון העשויים להשפיע על ערך הרכב לצורך חישוב תגמולי הביטוח במקרי ביטוח כאמור וזאת תוך ביצוע הטעיה, הפרת חוזה והתעשרות שלא כדין. הסעד המבוקש בתובענה הינו השבה של ההפרש בין סכום תגמולי הביטוח ללא השפעת המשתנים הנ"ל לבין סכום תגמולי הביטוח שהחברה שילמה בפועל. הנזק האישי לתובע על-פי התובענה הועמד על סך של 4,550 ש"ח, בעוד שהנזק המצרפי לכלל חברי הקבוצה הוערך על-ידי התובע בסך של 87 מליון ש"ח. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.

8. תובענה דומה לזו המפורטת בסעיף 7 לעיל, הוגשה ביום 22 ביולי, 2007, כנגד שומרה. הנזק המצרפי לכלל חברי הקבוצה הוערך על-ידי התובע בסך של 60 מיליון ש"ח. שומרה טרם הגישה תגובתה לבקשה.

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

9. ביום 3 בינואר, 2008, הוגשה כנגד החברה, כמו-גם כנגד חברות ביטוח נוספות (להלן - הנתבעות), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התובענה הוא בדרישה להחזר סכומים שנטען כי נגבו ביתר ושלא כדין בגין מרכיב תשלום בפוליסות המכונה "תת שנתיות". על-פי הטענה, הגביה ביתר נובעת הן מגביה בשיעור העולה על השיעור המותר, הן בשל גביית מרכיב התת שנתיות בגין חלקים או תשלומים בפוליסה שהתשלום אינו אמור לחול עליהם (כגון בגין חלק החיסכון בפוליסה או בגין תשלום המכונה "גורם פוליסה") וכן בשל גביית המרכיב האמור בפוליסות שאינן פוליסות ביטוח חיים, והכל בניגוד להנחיות המפקח. עילות התביעה העיקריות הנטענות הן: הפרת הוראות חוק הפיקוח, תקנות הפיקוח וחוזרי המפקח, חוסר תום לב ועשיית עושר ולא במשפט. הסעד המבוקש על-ידי התובעים הינו החזר סכום התת שנתיות שנגבה שלא כדין כמתואר בתובענה, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר לעיל. הנזק האישי של כל התובעים ביחד הוערך על-פי העולה מכתב התביעה בסך כולל של כ- 1,683 ש"ח (בגין שנת ביטוח אחת) בעוד שסכום התביעה הכולל כנגד כל הנתבעות (בגין תקופה של 7 השנים האחרונות) חושב והוערך על-ידי התובעים בסך של כ- 2.3 מיליארד ש"ח, מתוכם יוחס לחברה סך נזק כולל של כ- 229 מיליון ש"ח, והכל בהתבסס על הערכות והנחות שהניחו התובעים לענין זה. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.
10. ביום 3 בינואר, 2008 הוגשה כנגד החברה, כמו-גם כנגד חברות ביטוח נוספות (להלן - הנתבעות), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התובענה הוא בדרישה להחזר הסכומים שנטען כי נגבו ביתר ושלא כדין בגין מרכיב דמי הניהול בפוליסות ביטוח חיים מסוג "משתתף ברווחים", בניגוד לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאים בחוזי ביטוח), התשמ"ב-1981 (להלן - תקנות הפיקוח). על-פי הטענה, הגביה שלא כדין הינה בשתי דרכים: (א) גביית דמי ניהול קבועים בשיעור גבוה מהמותר (למעלה משיעור של 0.05% לחודש מהשווי המשוערך של תיק ההשקעות) ו- (ב) גביית דמי ניהול משתנים מדי חודש במקום לגבות את דמי הניהול בסוף השנה. עילות התביעה הנטענות הן: הטעיה ומצג שווא, הפרת הוראות חוק הפיקוח, תקנות הפיקוח וחוזרי המפקח, חוסר תום לב ועשיית עושר ולא במשפט. הסעד המבוקש על-ידי התובעים הינו החזר סכום דמי הניהול העודפים שנגבו על-פי הטענה שלא כדין או התשוואה שהפסידו כמתואר בתובענה, וכן מתן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר לעיל. הנזק האישי של התובע שהינו מבוטח של החברה הועמד על סך של 5.45 ש"ח (בגין שנת ביטוח אחת), בעוד שסכום התביעה הכולל כנגד כל הנתבעות (בגין תקופה של 7 השנים האחרונות) חושב והוערך על-ידי התובעים בסך של כ- 244 מיליון ש"ח, מתוכם יוחס לחברה סך נזק כולל של כ- 18 מיליון ש"ח, והכל בהתבסס על הערכות והנחות שהניחו התובעים לענין זה. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.
11. ביום 18 בפברואר, 2008 הוגשה כנגד החברה, כמו גם כנגד חברות ביטוח נוספות (להלן - חברות הביטוח הנוספות, וביחד - הנתבעות), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכוח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התובענה הינה הטענה לפיה הנתבעות אינן משלמות, כביכול, כחלק מתשלום תגמולי ביטוח בביטוחי רכב רכוש וביטוח רכב צד ג' למבוטחים או ניזוקים שהינם "עוסקים" לפי חוק מס ערך מוסף, את רכיב המע"מ בגין עלות תיקוני הרכב, ירידת ערך הרכב ועלות חוות דעת השמאים, אשר בעלות תשלומם נשאו התובעים, וזאת שלא כדין, באופן בו תקבולי הביטוח שולמו, לכאורה, בחסר, מאחר ולטענת התובעים, על-פי הדין אין באפשרותם של בעלי הרכבים המסחריים לנכות באופן מלא את תקבולי המע"מ ששילמו. התובעים טוענים (כנגד חברות הביטוח הנוספות בלבד) כי הן אינן כוללות את רכיב המע"מ במסגרת חישוב ירידת ערך הרכב, על אף כי החל מחודש יולי 2005, אוסרות תקנות מס ערך מוסף, על "עוסק" לנכות את רכיב המע"מ לצורכי מס התשומות בגין רכישה או יבוא של "רכב פרטי", אפילו הרכב משמש או נועד לשמש את העוסק אך ורק לצרכי עסקו. הנזק האישי לתובע מס' 2, בגין האירוע המיוחס לחברה, מוערך על ידו, כנזכר בתביעה, בסך של 108 ש"ח, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית. התובעים אומדים את סכום התביעה כנגד כל הנתבעות, בשם כל הקבוצה אותם הם מבקשים לייצג בסך של 100 מיליוני ש"ח.

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

11. (המשך)

הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה - כל אדם ו/או תאגיד, אשר לא קיבל החזר מע"מ (מלא או חלקי) מהנתבעות במסגרת קבלת תקבולי ביטוח (על תיקונים, חוות דעת שמאי וירידת ערך הרכב), אשר התקבלו במשך שבע השנים שקדמו להגשת הבקשה, ו/או כל אדם ו/או תאגיד, אשר בתחשיב הפיצוי שקיבל מהנתבעות בגין ירידת ערך הרכב לא הובא בחשבון רכיב המע"מ על ערך הרכב במועד הרלבנטי לעריכת התחשיב הנ"ל, וזאת החל מיום 10 ביולי, 2005 ואילך. התובעים מציינים, כי בשלב זה אין באפשרותם לדעת את המספר המדויק של יחיד הקבוצה המיוצגת. עילות התביעה הנתבעות הן: הטעיה והפרת חובת גילוי על-פי הוראות חוק הגנת הצרכן, הפרת חובה חקוקה לרבות חוק חוזה ביטוח, התנהגות שלא בתום לב ושלא בדרך מקובלת בניגוד לחוק החוזים (חלק כללי) ועשיית עושר ולא במשפט. הסעדים המבוקשים על-ידי התובעים הינם: מתן פסק דין עשה/הצהרתי לפיו על הנתבעות להביא בחשבון את רכיב המע"מ בכלל החישוב לירידת ערך הרכב, מתן פסק דין עשה/הצהרתי לפיו על הנתבעות עשה/הצהרתי לפיו על כל אחת מהנתבעות לשלם במסגרת תקבולי הביטוח, בגין תיקון הרכב, שמאות וירידת ערך הרכב, את אותו חלק המע"מ אשר על-פי הדין לא ניתן לנכותו באמצעות מס תשומות; להורות לכל אחת מהנתבעות לשלם ליחיד הקבוצה המיוצגת (ובכללם לתובעים) את המע"מ על תקבולי הביטוח בגין תיקונים לרכב, בדיקת ודו"ח שמאי (וירידת ערך הרכב מיום 10 ביולי, 2005 ואילך), בשיעור אותו חלק המע"מ שאינו ניתן לניכוי במס תשומות על-פי הדין, וזאת לשבע השנים שקדמו להגשת בקשת האישור, בתוספת ריבית מיוחדת לפי סעיף 28א' לחוק חוזה ביטוח, או הפרשי הצמדה וריבית כדין. החברה הגישה תגובתה לבקשה.

12.

ביום 20 בפברואר, 2008 הוגשה כנגד החברה, וכנגד שומרה, כמו גם כנגד חברות ביטוח נוספות, וכנגד תאגיד נוסף שאיננו מבטח (להלן ביחד - הנתבעות), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - התובענה). עניינה של התובענה, הינה, לפי הטענה, בהטעיה, באי גילוי ובהתעשרות שלא כדין של הנתבעות באמצעות גביית דמי ביטוח בפוליסת ביטוח מקיף לרכב, בגין כיסוי ביטוחי נוסף [ריזר] מפני גניבה ו/או החלפה של מערכת שמע לרכב בדגמי רכבים בהם מורכבת מערכת שמע אינטגראלית מקורית (להלן - מערכת שמע אינטגראלית). לטענת התובעים, מדובר בגביית שווא, שכן בפועל, הנתבעות לא נדרשות לממש הכיסוי ו/או שהן נדרשות לממשו בהיקף כה זניח, עד כי לא ראוי לחייב בגינו בדמי ביטוח בסכום כלשהו או בסכום השווה לזה הנגבה על ידן בפועל. כמו כן, טוענים התובעים כי הנתבעות לא יידעו ו/או גילו למבוטחיהן כי ניתן להסיר מפוליסת הביטוח את הכיסוי הביטוחי של מערכת השמע האינטגראלית. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מבוטח אשר רכש פוליסת ביטוח מקיף ו/או מנוי לכיסוי ביטוחי של חבילה ספציפית מאת הנתבעות, ואשר שילם בשבע השנים האחרונות, במסגרת פוליסת ביטוח מקיף לרכב, דמי ביטוח ו/או דמי מנוי עבור כיסוי ביטוחי למערכת שמע אינטגראלית.

התובעים מעמידים את הנזק האישי לכל אחד מחברי הקבוצה על סך של כ- 50 ש"ח, בממוצע. התובעים טרם אמדו את הנזק לקבוצה, אך מעריכים כי מדובר בעשרות רבות של מיליוני ש"ח. עילות התביעה הינן מכוח חוק החוזים (חלק כללי), חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), חוק הגנת הצרכן, חוק המכר, פקודת הנזיקין (נוסח חדש), וחוק עשיית עושר ולא במשפט. הסעדים העיקריים המבוקשים על-ידי התובעים הינם ביטול ההוראה בפוליסה הנוגעת לכיסוי ביטוחי למערכת שמע אינטגרלית ברכב, מתן צו עשה כנגד הנתבעות שיורה על החזר דמי הביטוח בגין כיסוי למערכת שמע אינטגרלית, או לכל הפחות החלק היחסי מדמי הביטוח כאמור (המשקלל את שיעור הסיכון בפועל), שנגבו על-ידי הנתבעות, על-פי הטענה, שלא כדין וכן בקשה להמצאת מסמכים לצורך בירור וכימות הנזק הנתבע וזיהוי מדויק של הקבוצה. החברה הגישה תגובתה לבקשה.

13.

ביום 23 במרס, 2008 הוגשה כנגד החברה (להלן - הנתבעת), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - התובענה). עניינה של התובענה הוא, לפי הטענה, בהפרה לכאורה של סעיף 28א (א) לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א - 1981 ותקנה 27ז) לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו - 1986, המורות כי מקום בו מוגשת תביעה לתגמולי ביטוח, והכספים משולמים לתובע בחלוף 30 ימים מאת הגשת התביעה, על המבטח להוסיף לתגמולי הביטוח ריבית שנתית בשיעור 4% בעבור התקופה שמחלוף 30 יום ממועד הגשת התביעה ועד למועד התשלום בפועל. לטענת התובע, הנתבעת נמנעת מתשלום תוספת הריבית כאמור ומחתימה את התובעים על כתבי סילוק. בכך, לטענת התובע, מתעשרת הנתבעת שלא כדין.

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

13. (המשך)

הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג כוללת כל אדם אשר, במשך 7 השנים הקודמות להגשת התובענה, קיבל מהנתבעת תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב פרטי, בין אם היה מבוטח אצל הנתבעת בביטוח מקיף ובין אם קיבל תגמולי ביטוח כצד ג' (נפגע), מקום בו שולמו לאותו אדם תגמולי הביטוח בחלוף 30 יום ומעלה מיום הגשת התביעה לנתבעת וללא שצורפה לכספי תגמולי הביטוח ריבית שנתית בגובה 4% כמתחייב מהוראות הדין. הנזק האישי לו טוען התובע הינו כ- 14 ש"ח, והוא מעריך את סך הנזק לקבוצה כולה בכ- 19.3 מיליון ש"ח. עילות התביעה הן: הפרת חובות חקוקות מכוח חוק חוזה ביטוח ותקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי) וכן עשיית עושר ולא במשפט. החברה הגישה תגובתה לבקשה.

14. ביום 14 באפריל, 2008 הוגשה כנגד החברה בבית הדין לעבודה (להלן - הנתבעת) תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - התובענה). עניינה של התובענה הוא, לפי הטענה, בהפליה לרעה של נשים במסגרת פוליסות המכונות "ביטוחי מנהלים", שהופקו לפני שנת 2001. על-פי הטענה, הנתבעת נוהגת לזכות נשים מבוטחות, בהגיען לגיל הפרישה, בגמלה חודשית נמוכה מזו שמקבל מבוטח גבר בעל נתונים זהים, בנימוק כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. לעומת זאת, לפי הטענה, הנתבעת גובה מנשים פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שהיא גובה מגברים, על אף ששיעורי התמותה של נשים הינם נמוכים בהרבה. בכך, לטענת התובעת, יש משום הפליה אסורה מאחר והנתבעת מבחינה בין המגדרים כאשר ההבחנה פועלת לטובתה.

הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כלל הנשים אשר רכשו מהנתבעת פוליסות המכונות "ביטוח מנהלים" בהן נערכה הבחנה בין גברים לנשים לעניין תשלום הגמלא אך לא נעשתה הבחנה בין המינים לעניין פרמיית ריסק. התובעת איננה מציינת את הנזק האישי שנגרם לה, לטענתה. התובעת טוענת כי לאור היקף הקבוצה (המוערך על ידה בעשרות אלפי נשים) הנזק שנגרם לכלל חברות הקבוצה מוערך במאות מיליוני ש"ח. עילות התביעה הן: הפליה בניגוד לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים, בכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים (להלן: "חוק איסור הפליה"); הפרת הוראות חוק הפיקוח; עשיית עושר ולא במשפט; הפרת חוק הגנת הצרכן וקביעת "תנאי מקפח" בחוזה אחיד כמשמעותו בחוק החוזים האחידים. הסעדים העיקריים המבוקשים על-ידי התובעת הינם כי בית הדין יקבע ו/או יורה כי: א) ההפליה בה נוהגת הנתבעת, לפי הטענה, מנוגדת לדין, וכל הוראה בפוליסה ו/או כל פעולה מכוחה של הפליה זו - בטלות ומבוטלות; ב) בידי התובעת ויתר חברות הקבוצה הזכות לבחור בין החלופות הבאות: 1) להשוות את מקדמי הגמלה למבוטחת אישה לאלה הנוהגים למבוטח גבר באותו גיל, ולהורות כי במקרה של תשלום חד פעמי במקום גמלא יוגדל הסכום החד פעמי למבוטחת אישה בהתאם ליחס שבין מקדם הגמלא למבוטח גבר למקדם הגמלה למבוטחת אישה בגיל הרלבנטי. 2) הפחתה רטרואקטיבית ופרוספקטיבית של סכומי הריסק שנגבו מהתובעת בפוליסה נשוא התובענה ויתר המבוטחות בפוליסה מסוג זה, והעמדתם על סכומי הריסק הראויים למבוטחת אישה, כאשר הסכומים שיופחתו יצורפו לסכומי הצבירה לחיסכון של התובעת. כמו כן, התובעת מבקשת מבית הדין להתיר פיצול סעדים כך שניתן יהיה לתבוע בנפרד את הפיצוי ללא הוכחת נזק כקבוע בחוק איסור הפליה. החברה הגישה בקשה לסילוק התובענה על הסף בשל העדר סמכות עניינית של בית הדין לעבודה לדון בתובענה. בית הדין התיר לחברה לא להגיש את תגובתה לגוף התובענה והבקשה עד להכרעה בבקשה לסילוק. ביום 2 באוקטובר 2008, נעתר בית הדין לבקשת הסילוק הנ"ל. על החלטה זו הוגש ערעור לביה"ד הארצי ובחודש ינואר 2009 הוגשו סיכומים מטעם החברה במסגרת ערעור זה.

15. ביום 30 ביולי, 2008 הוגשה כנגד שומרה תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - התובענה). עניינה של התובענה הינה, לפי הטענה, בהפרה לכאורה של סעיפים 65, 67, 66 (א) ו-56 (ג) לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, סעיף 101(א) לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 והוראה של המפקח על הביטוח, המורים כי מקום בו מוגשת תביעת צד ג' לתגמולי ביטוח, על המבטח לשלם לידי צד ג' את מלוא הסכומים שהמבוטח צריך היה לשלם בשל מקרה הביטוח, לרבות את שכר טרחת השמאי. לטענת התובע, שומרה נמנעת מלשלם ו/או להשיב לצד ג' את מלוא שכר טרחת השמאי. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל אדם אשר היה זכאי לקבל משומרה, כצד ג', כספים ו/או תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב במהלך 7 השנים האחרונות, ושומרה לא השיבה ו/או שילמה לידי, את מלוא הסכום ששילם בגין שכר טרחת השמאי ו/או חלק ממנו. התובע העמיד את נזקו האישי על סך של 150 ש"ח, ומעריך את הנזק הכולל לקבוצה בכ- 6.8 מיליוני ש"ח. עילות התביעה הנטענות הן הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט. שומרה טרם הגישה תגובתה לבקשה.

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

16. ביום 3 באוגוסט, 2008 הוגשה כנגד החברה, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - התובענה). עניינה של התובענה, לפי הטענה, באי תשלום שיפוי למבוטחי הנתבעת בביטוחי רכב, בגין הנזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקן ברכב על-פי דרישתה תוך הפרת הוראות סעיף 1 לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 (להלן - הפוליסה התקנית). הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מבוטח אשר זכה, החל מיום 1.4.04 לקבל מהחברה תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב פרטי או מסחרי עד 4 טון, לרבות בשל אובדן גמור, אובדן להלכה או גניבה עת היה מבוטח אצל החברה בביטוח לפי פרק א' לפוליסה התקנית ולא קיבל את כל ו/או חלק מתגמולי הביטוח בגין אובדן או נזק שנגרם לאמצעי המיגון כאמור.
- התובע העמיד את נזקו האישי על סך של 550 ש"ח ובהסתמך על נתונים מדוחותיה הכספיים של החברה ועל חישובים שביצע לעניין זה, העריך את הנזק הכולל לקבוצה כהגדרתה לעיל בכ-23 מיליון ש"ח. עילות התביעה הנטענות הינן הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט. החברה הגישה תגובתה לבקשה.
17. תובענה דומה לזו המפורטת בסעיף 15 לעיל, הוגשה ביום 2 בנובמבר, 2008 כנגד החברה. התובע מעמיד את נזקו האישי על סך של 1,350 ש"ח, ומעריך את סך הנזק לקבוצה כולה בכ-20 מיליון ש"ח. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.
18. ביום 9 בנובמבר, 2008 הוגשה כנגד החברה, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "התובענה"). עניינה של התובענה הינו, לפי הטענה, בהפרה לכאורה של הוראות שונות בחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, בתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 וכן הוראות המפקח לעניין מנגנון שמאות בביטוח רכב, המורים כי מקום בו מוגשת תביעת צד ג' לתגמולי ביטוח, על המבטח לשלם לידי צד ג' את מלוא הסכומים שהמבוטח צריך היה לשלם בשל מקרה הביטוח עד לסכום הנקוב במפרט הפוליסה. לטענת התובע, הנתבעת נמנעת מלשלם את מלוא הסכומים שהמבוטח צריך היה לשלם לצד ג' הנפגע בשל מקרה הביטוח, בגין ירידת ערך הרכב. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל אדם ו/או אישיות משפטית אחרת, אשר היה זכאי לקבל מהנתבעת, כצד ג', כספים ו/או תגמולי ביטוח בשל נזק של ירידת ערך לרכב במהלך 7 השנים הקודמות למועד הגשת תובענה זו, והנתבעת לא העבירה לידי מלוא הכספים שהיו מגיעים לו בגין ירידת הערך של הרכב. עילות התביעה הן הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט. התובע העמיד את נזקו האישי על סך של 1,500 ש"ח, והוא מעריך את סך הנזק לקבוצה כולה, בהתבסס על הנחות וחישובים שונים, בכ-50 מיליון ש"ח. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.
19. תובענה דומה לזו המפורטת בסעיף 18 לעיל, הוגשה ביום 25 בינואר, 2009 כנגד שומרה. התובע מעמיד את נזקו האישי על סך של 1,012 ש"ח, ומעריך את סך הנזק לקבוצה כולה בכ-11 מיליון ש"ח. שומרה טרם הגישה תגובתה לבקשה.
20. ביום 1 באפריל, 2009 הוגשה כנגד החברה, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "התובענה"). עניינה של התובענה הינו פוליסות ביטוח בריאות הכוללות זכות לקבלת מחצית ערכו של "טופס 17" מטעם קופת החולים במקרים בהם המבטח לא השתתף במימון ניתוח המכוסה על-פי הפוליסה. הטענה המרכזית בתובענה הינה כי בכל הקשור לכיסוי הנ"ל הנתבעת מחשבת את תגמולי הביטוח באופן המפחית את סכום התגמולים המגיע לתובעת ולחברי הקבוצה לפי הבנתה וזאת תוך הטעיה של המבוטחים והפרת חוזה הביטוח בניגוד לדין. הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כל מבוטח בפוליסת בריאות הכוללת כיסוי כאמור שנתחוו בנייתוח שלא מומן על-ידי הנתבעת ב-7 השנים שקדמו להגשת התביעה ולחילופין ב-3 השנים שקדמו להגשת התביעה (להלן - חברי הקבוצה). עילות התביעה הן הטעיה והפרת חובה הביטוח. הסעדים העיקריים המבוקשים הינם חיוב הנתבעת להשיב לכל חברי הקבוצה סכום השווה למחצית ערכו של טופס התחייבות של קופת חולים לכיסוי עלות הניתוח ו/או הטיפול שניתן, צו המורה לנתבעת לחשב מעתה ואילך את הסכום המגיע למבוטחים לעניין זה לפי עמדת התובעת וכן מתן סעד הצהרתי הקובע כי הנתבעת הפרה את ההוראות הרלבנטיות בפוליסה או לחילופין מטעה את חברי הקבוצה כמבואר בתביעה. התובעת מעמידה את נזקה האישי על סך של 2,420 ש"ח ומעריכה את סך הנזק לקבוצה כולה בסך העולה על 10 מיליון ש"ח.

באור 5: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. תביעות

בחודש דצמבר 2003, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה (להלן - התביעה) בסך 6.5 מליוני ש"ח כנגד החברה, ממלא מקום המנהל הכללי שלה לשעבר ואחרים על-ידי סוכני ביטוח ואחרים (להלן - התובעים). עניינה של התביעה הוא חדירה שבוצעה לפני מספר שנים, למאגר המידע של החברה על-ידי מתחרים עסקיים של התובעים וטענה, כי בעקבות חדירה זאת, הושג מידע אשר שימש את המתחרים לפגוע בעסקי התובעים. החברה הגישה תביעה שכנגד, בגין חוב של עמלות עודפות ששולמו לתובעים בסך של 4.7 מליוני ש"ח. הסיכוי לגבות מהתובעים סכום זה נראה קלוש. להערכת הנהלת החברה, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, היקף הנזקים הנתבע על-ידי התובעים נראה בשלב זה כמוגזם, ובכל מקרה, תעמוד לחברה זכות קיזוז של חוב העמלות העודפות. לאור האמור לעיל, לא נרשמה הפרשה בדוחות הכספיים. ביום 8 ביולי, 2007 ועל רקע העובדה כי התובעים בתובענה האמורה לא התייצבו ולא יצרו קשר עם פרקליטם שוחרר הפרקליט מייצוג ובית המשפט הורה על הפסקת התובענה וקבע כי חידוש התובענה יעשה רק אם תוגש בקשה לא יאוחר מ- 24 חודש מיום ההחלטה ובאם לא תוגש תימחק התובענה ללא צורך בהחלטה נוספת. מאידך, התובענה שכנגד תיוותר על כנה. ביום 2 בדצמבר, 2007. ובהמשך להחלטת בית המשפט מיום 8 ביולי, 2007, קבע בית המשפט כי לאור העובדה שהתובעים לא הגישו תצהירים ולא התייצבו במסגרת התובענה שכנגד, זכאית חברה ליטול פסק דין נגד הנתבעים שכנגד (התובעים בתביעה העיקרית).

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - דוחות סולו), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט העניינים הבאים:

- א. מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס אקוויטי.
- ב. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברה מוחזקת שהחזקת זכויות אלה הוא עיסוקה היחיד.

דוח על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר 2008	ליום 31 במרס		
	2008	2009	
מבוקר	בלתי מבוקר אלפי ש"ח		
549,461	528,061	551,348	נכסים בלתי מוחשיים
48,289	-	-	נכסי מסים נדחים, נטו
771,041	800,906	789,994	הוצאות רכישה נדחות
157,199	152,421	153,725	רכוש קבוע, נטו
524,970	510,586	597,349	השקעות בחברות בנות
27,480	26,400	27,480	נדל"ן להשקעה
767,334	839,622	866,973	נכסי ביטוח משנה
142,953	98,731	138,165	נכסי מסים שוטפים
107,203	117,633	97,332	חייבים ויתרות חובה
468,326	581,137	620,938	פרמיות לגבייה
7,136,009	8,665,562	7,969,150	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות:
1,237,570	1,502,926	1,532,449	נכסי חוב סחירים
4,410,950	4,404,414	4,337,031	נכסי חוב שאינם סחירים
106,264	177,808	113,629	מניות
178,513	130,295	214,111	אחרות
5,933,297	6,215,443	6,197,220	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות
425,016	173,913	373,855	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
301,319	262,280	304,693	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>17,359,897</u>	<u>18,972,695</u>	<u>18,688,222</u>	סך כל הנכסים
<u>7,704,355</u>	<u>8,984,083</u>	<u>8,507,194</u>	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

			דוח על המצב הכספי (המשך)
ליום 31 בדצמבר 2008	ליום 31 במרס		
	2008	2009	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
			הון עצמי:
291,331	258,870	291,331	הון מניות
324,687	141,148	324,687	פרמיה על מניות
-	136,000	-	שטר הון צמית
(53,669)	39,649	45,621	קרנות הון
714,795	914,282	841,573	עודפים
1,277,144	1,489,949	1,503,212	סה"כ הון עצמי
			התחייבויות:
7,358,117	7,246,670	7,488,576	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
7,082,009	8,364,066	7,923,466	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
-	90,093	31,646	התחייבויות בגין מסים נדחים, נטו
81,927	68,663	79,991	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
728,682	672,054	843,350	זכאים ויתרות זכות
832,018	1,041,200	817,981	התחייבויות פיננסיות
16,082,753	17,482,746	17,185,010	סך כל ההתחייבויות
17,359,897	18,972,695	18,688,222	סך כל ההון העצמי וההתחייבויות

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

			<u>דוחות רווח והפסד</u>
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
	2008	2009	
מבוקר	בלתי מבוקר אלפי ש"ח		
3,564,012	893,286	897,266	פרמיות שהורווחו ברוטו
575,085	140,853	153,383	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
2,988,927	752,433	743,883	פרמיות שהורווחו בשייר
(1,837,343)	(395,748)	883,378	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
63,474	15,749	15,404	הכנסות מדמי ניהול
118,241	22,569	37,367	הכנסות מעמלות
1,333,299	395,003	1,680,032	סך הכל ההכנסות
1,075,915	367,316	1,361,991	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(424,037)	(157,015)	(81,962)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי התחייבויות בגין חוזי ביטוח
651,878	210,301	1,280,029	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
710,230	166,104	179,953	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
219,847	55,111	55,197	הוצאות הנהלה וכלליות
100,639	16,035	4,614	הוצאות מימון
1,682,594	447,551	1,519,793	סך כל ההוצאות
46,463	19,028	42,881	חלק ברווחי חברות מוחזקות לפי שיטת השווי המאזני
(302,832)	(33,520)	203,120	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(85,510)	(11,000)	76,342	מסים על הכנסה (הטבת מס)
(217,322)	(22,520)	126,778	רווח נקי (הפסד)

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

			<u>דוחות על הרווח הכולל</u>	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס			
	2008	2009		
מבוקר	בלתי מבוקר			
			אלפי ש"ח	
(217,322)	(22,520)	126,778	רווח (הפסד)	
			רווח (הפסד) כולל אחר:	
(420,420)	(30,907)	112,883	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה	
159,920	(1,981)	(4,959)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד	
125,284	6,470	7,720	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד	
48,002	9,722	(40,544)	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר	
(25,857)	(727)	21,888	חלק החברה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני	
(113,071)	(17,423)	96,988	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו	
(330,393)	(39,943)	223,766	סך-הכל רווח (הפסד) כולל	

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

מגזרי פעילות סולו

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2009				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות בלתי מבוקר אלפי ש"ח		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
	פעילות	ביטוח כללי		
897,266	-	437,439	459,827	פרמיות שהורווחו ברוטו
153,383	-	96,069	57,314	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
743,883	-	341,370	402,513	פרמיות שהורווחו בשייר
883,378	(6,882)	57,107	833,153	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
15,404	-	-	15,404	הכנסות מדמי ניהול
37,367	-	22,654	14,713	הכנסות מעמלות
1,680,032	(6,882)	421,131	1,265,783	סך כל ההכנסות
1,361,991	-	274,828	1,087,163	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(81,962)	-	(56,913)	(25,049)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר וחוזי השקעה
1,280,029	-	217,915	1,062,114	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
179,953	-	96,906	83,047	הוצאות הנהלה וכלליות
55,197	325	12,967	41,905	הוצאות מימון
4,614	3,832	805	(23)	סך כל ההוצאות
1,519,793	4,157	328,593	1,187,043	חלק ברווחי חברות מוחזקות לפי שיטת השווי המאזני
42,881	659	11,124	31,098	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
203,120	(10,380)	103,662	109,838	

ליום 31 במרס, 2009				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות בלתי מבוקר אלפי ש"ח		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
	פעילות	ביטוח כללי		
7,488,576	-	3,062,603	4,425,973	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
7,923,466	-	-	7,923,466	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

מגזרי פעילות סולו (המשך)

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2008				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
	פעילות	ביטוח כללי		
	בלתי מבוקר אלפי ש"ח			
893,286	-	439,652	453,634	פרמיות שהורווחו ברוטו
140,853	-	92,133	48,720	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
752,433	-	347,519	404,914	פרמיות שהורווחו בשייר
(395,748)	(18,069)	48,573	(426,252)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
15,749	-	-	15,749	הכנסות מדמי ניהול
22,569	-	12,574	9,995	הכנסות מעמלות
395,003	(18,069)	408,666	4,406	סך כל ההכנסות
367,316	-	399,595	(32,279)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
(157,015)	-	(130,612)	(26,403)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
210,301	-	268,983	(58,682)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר וחוזי השקעה
166,104	-	94,264	71,840	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
55,111	1,089	14,703	39,319	הוצאות הנהלה וכלליות
16,035	13,969	967	1,099	הוצאות מימון
447,551	15,058	378,917	53,576	סך כל ההוצאות
19,028	471	(1,756)	20,313	חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות לפי שיטת השווי המאזני
(33,520)	(32,656)	27,993	(28,857)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

ליום 31 במרס, 2008				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
	פעילות	ביטוח כללי		
	בלתי מבוקר אלפי ש"ח			
7,246,670	-	3,063,873	4,182,797	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
8,364,066	-	-	8,364,066	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

מגזרי פעילות סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2008				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
	מבוקר אלפי ש"ח	ביטוח כללי		
3,564,012	-	1,737,697	1,826,315	פרמיות שהורווחו ברוטו
575,085	-	375,800	199,285	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
2,988,927	-	1,361,897	1,627,030	פרמיות שהורווחו בשייר
(1,837,343)	(207,156)	113,709	(1,743,896)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
63,474	-	-	63,474	הכנסות מדמי ניהול
118,241	-	58,294	59,947	הכנסות מעמלות
1,333,299	(207,156)	1,533,900	6,555	סך כל ההכנסות
1,075,915	-	1,316,587	(240,672)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
(424,037)	-	(231,598)	(192,439)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
651,878	-	1,084,989	(433,111)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר וחוזי השקעה
710,230	-	403,593	306,637	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
219,847	5,220	59,737	154,890	הוצאות הנהלה וכלליות
100,639	91,337	2,275	7,027	הוצאות מימון
1,682,594	96,557	1,550,594	35,443	סך כל ההוצאות
46,463	(2,670)	(30,762)	79,895	חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות לפי שיטת השווי המאזני
(302,832)	(306,383)	(47,456)	51,007	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
ליום 31 בדצמבר, 2008				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
	מבוקר אלפי ש"ח	ביטוח כללי		
7,358,117	-	2,924,054	4,434,063	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
7,082,009	-	-	7,082,009	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי - סולו

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2009					
סה"כ	ענפי חבויות אחרים (*)	ענפי רכוש ואחרים (*) בלתי מבוקר אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
589,663	76,783	162,893	226,101	123,886	פרמיות ברוטו
196,858	27,165	95,275	71,910	2,508	פרמיות ביטוח משנה
392,805	49,618	67,618	154,191	121,378	פרמיות בשייר
(51,435)	(7,669)	(6,417)	(7,127)	(30,222)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
341,370	41,949	61,201	147,064	91,156	פרמיות שהורווחו בשייר
57,107	14,446	3,316	7,439	31,906	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
22,654	3,735	17,780	1,139	-	הכנסות מעמלות
421,131	60,130	82,297	155,642	123,062	סך כל ההכנסות
274,828	23,504	66,237	121,246	63,841	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(56,913)	(2,926)	(29,768)	(23,371)	(848)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
217,915	20,578	36,469	97,875	62,993	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
96,906	13,165	33,765	41,731	8,245	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה
12,967	1,594	2,884	4,350	4,139	אחרות
805	-	626	179	-	הוצאות הנהלה וכלליות
328,593	35,337	73,744	144,135	75,377	הוצאות מימון
11,124	138	1,247	818	8,921	סך כל ההוצאות
103,662	24,931	9,800	12,325	56,606	חלק ברווחי חברות מוחזקות לפי שיטת השווי המאזני
3,062,603	808,731	360,458	460,911	1,432,503	רווח לפני מסים על ההכנסה
					התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרס, 2009 (בלתי מבוקר)

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 76% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית ואחריות דירקטורים אשר הפעילות בגינם מהווה 84% מסך הפרמיות בענפים אלו.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי - סולו (המשך)

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2008					
סה"כ	ענפי חבויות אחרים (*)	ענפי רכוש ואחרים (*) בלתי מבוקר אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
556,220	75,358	157,973	215,730	107,159	פרמיות ברוטו
130,779	26,855	73,170	28,611	2,143	פרמיות ביטוח משנה
425,441	48,503	84,803	187,119	105,016	פרמיות בשייר
(77,922)	(18,067)	(16,994)	(28,764)	(14,097)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
347,519	30,436	67,809	158,355	90,919	פרמיות שהורווחו בשייר
48,573	12,034	3,371	7,367	25,801	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
12,574	1,669	14,597	(3,692)	-	הכנסות מעמלות
408,666	44,139	85,777	162,030	116,720	סך כל ההכנסות
399,595	91,044	91,419	122,238	94,894	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(130,612)	(77,909)	(38,060)	(15,756)	1,113	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
268,983	13,135	53,359	106,482	96,007	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
94,264	11,948	34,328	41,025	6,963	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה
14,703	2,510	2,569	5,326	4,298	אחרות
967	-	677	290	-	הוצאות הנהלה וכלליות
378,917	27,593	90,933	153,123	107,268	הוצאות מימון
(1,756)	832	92	1,130	(3,810)	סך כל ההוצאות
27,993	17,378	(5,064)	10,037	5,642	חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות לפי שיטת השווי המאזני
3,063,873	861,371	370,309	450,191	1,382,002	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
					התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרס, 2008 (בלתי מבוקר)

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 72% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית ואחריות דירקטורים אשר הפעילות בגינם מהווה 88% מסך הפרמיות בענפים אלו.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי - סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2008					
סה"כ	ענפי חבויות אחרים (*)	ענפי רכוש ואחרים (*) מבוקר אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,718,339	235,569	476,578	645,042	361,150	פרמיות ברוטו
373,610	77,393	225,915	60,371	9,931	פרמיות ביטוח משנה
1,344,729	158,176	250,663	584,671	351,219	פרמיות בשייר
17,168	(7,642)	6,606	12,987	5,217	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,361,897	150,534	257,269	597,658	356,436	פרמיות שהורווחו בשייר
113,709	27,859	8,439	17,643	59,768	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
58,294	2,433	53,249	2,612	-	הכנסות מעמלות
1,533,900	180,826	318,957	617,913	416,204	סך כל ההכנסות
1,316,587	165,940	282,954	485,882	381,811	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(231,598)	(52,227)	(118,963)	(58,308)	(2,100)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,084,989	113,713	163,991	427,574	379,711	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
403,593	53,451	143,119	172,601	34,422	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
59,737	13,941	10,147	16,251	19,398	הוצאות הנהלה וכלליות
2,275	-	1,661	614	-	הוצאות מימון
1,550,594	181,105	318,918	617,040	433,531	סך כל ההוצאות
(30,762)	(2,185)	2,761	(1,160)	(30,178)	חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות לפי שיטת השווי המאזני
(47,456)	(2,464)	2,800	(287)	(47,505)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
2,924,054	786,884	314,501	398,530	1,424,139	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2008 (מבוקר)

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית ואחריות דירקטורים אשר הפעילות בגינם מהווה 86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

פירוט נכסים עבור נכסים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום	ליום 31 במרס		
31 בדצמבר	2008	2009	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
			השקעות פיננסיות:
2,571,014	2,708,755	2,919,353	נכסי חוב סחירים
2,412,110	3,112,075	2,520,373	נכסי חוב שאינם סחירים
1,354,933	2,287,410	1,648,868	מניות
797,952	557,322	880,556	השקעות פיננסיות אחרות
7,136,009	8,665,562	7,969,150	סך הכל השקעות פיננסיות
425,016	173,913	373,855	מזומנים ושווי מזומנים
143,330	144,608	164,189	אחר
<u>7,704,355</u>	<u>8,984,083</u>	<u>8,507,194</u>	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

ב. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 במרס, 2009					
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	פירוט בסעיף	
	בלתי מבוקר				
	אלפי ש"ח				
2,147,430	-	1,910,004	237,426	ג	נכסי חוב סחירים
4,551,995	4,551,995	-	-	ד	נכסי חוב שאינם סחירים
130,825	-	122,646	8,179	ה	מניות
290,322	-	99,470	190,852	ו	אחרות
<u>7,120,572</u>	<u>4,551,995</u>	<u>2,132,120</u>	<u>436,457</u>		סה"כ
ליום 31 במרס, 2008					
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	פירוט בסעיף	
	בלתי מבוקר				
	אלפי ש"ח				
1,959,169	-	1,712,184	246,985	ג	נכסי חוב סחירים
4,566,884	4,566,341	-	543	ד	נכסי חוב שאינם סחירים
207,673	-	187,252	20,421	ה	מניות
149,770	-	78,563	71,207	ו	אחרות
<u>6,883,496</u>	<u>4,566,341</u>	<u>1,977,999</u>	<u>339,156</u>		סה"כ

פירוט נכסים עבור נכסים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2008				פירוט בסעיף	
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
מבוקר אלפי ש"ח					
1,780,139	-	1,553,520	226,619	ג	נכסי חוב סחירים
4,624,934	4,624,934	-	-	ד	נכסי חוב שאינם סחירים
120,979	-	114,252	6,727	ה	מניות
229,265	-	89,826	139,439	ו	אחרות
<u>6,755,317</u>	<u>4,624,934</u>	<u>1,757,598</u>	<u>372,785</u>		סה"כ

ג. נכסי חוב סחירים

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2008	ליום 31 במרס		
	2008	2009	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
920,092	750,486	970,904	אגרות חוב ממשלתיות
			<u>נכסי חוב אחרים:</u>
840,402	1,178,459	1,154,389	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
19,645	30,224	22,137	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
<u>1,780,139</u>	<u>1,959,169</u>	<u>2,147,430</u>	סך הכל נכסי חוב סחירים

ד. נכסי חוב שאינם סחירים

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2008	ליום 31 במרס		
	2008	2009	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
2,247,291	2,213,845	2,245,358	אגרות חוב ממשלתיות
			אג"ח מיועדות
			<u>נכסי חוב אחרים:</u>
2,377,643	2,353,039	2,306,637	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
<u>4,624,934</u>	<u>4,566,884</u>	<u>4,551,995</u>	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

פירוט נכסים עבור נכסים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות (המשך)

			ה. מניות
ליום 31 בדצמבר 2008	ליום 31 במרס		
	2008	2009	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
120,409	207,326	130,825	מניות סחירות
570	347	-	מניות שאינן סחירות
<u>120,979</u>	<u>207,673</u>	<u>130,825</u>	סך הכל מניות

			ו. אחרות
ליום 31 בדצמבר 2008	ליום 31 במרס		
	2008	2009	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
165,632	65,189	220,245	השקעות פיננסיות סחירות
63,633	84,581	70,077	השקעות פיננסיות שאינן סחירות
<u>229,265</u>	<u>149,770</u>	<u>290,322</u>	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסים, חוזים עתידיים, אופציות, מוצרים מובנים.

דווח

בדבר "הערך הגלום" (Embedded Value)

של

מנורה מבטחים חברה לביטוח בע"מ

כולל מנורה מבטחים ניהול קרנות הפנסיה בע"מ

ליום 31.12.2008

תוכן

4.....	כללי	1
4.....	רקע והיקף הגילוי.....	1.1
5.....	הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד.....	1.2
5.....	פרקים עיקריים במסמך.....	1.3
5.....	הגדרות.....	1.4
7.....	הערות, הבהרות וסייגים.....	1.5
7.....	כללי.....	1.5.1
7.....	השפעות אחרות.....	1.5.2
8.....	הטיפול בסיכונים.....	1.5.3
9.....	שיערוך נכסים לפי שווי הוגן.....	1.5.4
9.....	הסדרי סבסוד ממשלתי לקרנות פנסיה.....	1.5.5
9.....	הערך הגלום איננו אמור לייצג את השווי הכלכלי או שווי השוק.....	1.5.6
10.....	מתודולוגיית חישוב הערך הגלום	2
10.....	כללי.....	2.1
10.....	טיפול בסיכונים.....	2.2
10.....	הנחות כלכליות.....	2.3
10.....	תשואה, ריבית הוון ואינפלציה:	2.3.1
11.....	מיסוי.....	2.3.2
11.....	הנחות דמוגרפיות ותפעוליות.....	2.4
11.....	הנחות דמוגרפיות.....	2.4.1
11.....	הוצאות הנהלה וכלליות עתידיות.....	2.4.2
11.....	שיטת החישוב.....	2.5
11.....	הון עצמי מותאם (ANW).....	2.5.1
12.....	ערך נוכחי של רווחים עתידיים (PVFP).....	2.5.2
12.....	עלות הון נדרש (CoC).....	2.5.3
12.....	ערך עסקים חדשים (VNB).....	2.5.4
12.....	טיפול באופציות והבטחות פיננסיות.....	2.6
12.....	מבחני רגישות.....	2.7
15.....	סקירת דוח הערך הגלום.....	2.8
16.....	תוצאות	3
16.....	הערך הגלום נכון ל-31/12/2008.....	3.1
16.....	ערך עסקים חדשים של מכירות בשנת 2008.....	3.2
16.....	התאמה בין ההון העצמי המותאם לבין ההון העצמי בדוחות הכספיים.....	3.3
18.....	ניתוח השינוי ב-EV והרווח על בסיס EV.....	3.4
17.....	3.4.1 עסקי ביטוח.....	
17.....	3.4.2 עסקי פנסיה.....	

21	ניתוח רגישות בגין עסקים כלולים בהתאם לדרישת החוזר	3.5
21	ניתוחי הרגישות בגין עסקי ניהול קרנות פנסיה	3.6
22.....	נספח א' – דוח סוקר חיצוני של אישוב הערך הגלום	

1.1 רקע והיקף הגילוי

על-פי חוזר המפקח על הביטוח, מיום 12 באוגוסט 2007 (חוזר ביטוח 1-11-2007) ("החוזר"), על חברות הביטוח לפרסם מידי שנה, יחד עם הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של השנה, מידע בדבר הערך הגלום ("**Embedded Value**" או "**EV**") בפוליסות ביטוח לטווח ארוך (ביטוח חיים וביטוח בריאות) לסוף השנה הקודמת. בהתאם לחוזר, מנורה מבטחים חברה לביטוח בע"מ ("**החברה**"), מפרסמת בזה, את הערך הגלום של עסקי הביטוח לטווח ארוך של החברה ליום 31 בדצמבר 2008.

דיווח זה נערך על פי הכללים והעקרונות שקבע המפקח על הביטוח, אשר אימץ את הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח וועדה משותפת של חברות הביטוח והמפקח על הביטוח, אשר פעלה בליווי יועצים מישראל ומחו"ל (להלן: "**הוועדה**" ו- "**דוח הוועדה**"), למעט לעניין הטיפול בסיכונים מסוימים המתוארים בסעיף 1.5.3 להלן, הכול כמפורט בסעיף כאמור.

הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח הוועדה מפורסמים באתר משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון (www.mof.gov.il).

דיווח זה כולל מלבד עסקי הביטוח, שפרסומם מחויב מהחוזר הנ"ל, גם את הערך הגלום של עסקי ניהול הפנסיה של החברה, שחושבו לפי העקרונות האמורים, בשינויים המחויבים.

1.2 הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד

קביעת הערך הגלום וערך העסקים החדשים (כהגדרת מונח זה להלן) התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ- "מידע צופה עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. אין מניעה כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהוצג בדוח הערך הגלום, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה.

1.3 פרקים עיקריים במסמך

רקע כללי והסבר של שיטת החישוב.
התייחסות להנחות ששימשו בבסיס החישוב.
תוצאות הערך הגלום וערך עסקים חדשים.
תוצאות ניתוחי רגישות של הערך הגלום.
ניתוח התנועה של הערך הגלום

1.4 הגדרות

ההגדרות להלן מהוות הסבר תמציתי למושגים עיקריים, המשמשים להבנת הדיווח להלן.
תיאורים והסברים מלאים נמצאים בכללים והעקרונות שבדוח הוועדה.

<i>ערך נוכחי של</i>	<i>רווחים עתידיים</i>
	אז
היוון תזרים הרווחים הצפויים העתידיים, הנובעים מהתיק הקיים של העסקים הכלולים (ראה סעיף 2.5.2 להלן).	"PVFP"
	"הון עצמי
	"מותאם"
ההון העצמי של החברה, לאחר מספר התאמות כדי שיהיה עקבי עם שווי התיק בתוקף (ראה סעיף 2.5.1 להלן).	אז
	"ANW"
	"עלות ההון
עלות ההון הנדרש הינה ההשפעה, מבחינת בעלי המניות, על הערך הגלום בעקבות הדרישה על החברה להחזיק הון מינימלי (ראה סעיף 2.5.3 להלן).	"הנדרש"
	"שווי תיק
	"בתוקף"
הערך נוכחי של רווחים עתידיים בניכוי עלות ההון הנדרש.	אז
	"VIF"

<p>הערך הגלום מורכב מצירוף שני הרכיבים הבאים :</p> <p>"שווי תיק בתוקף" (VIA) ; ו- "הון עצמי מותאם" (ANW). יובהר כי ההון העצמי המותאם הינו הון עצמי המתייחס למכלול פעילויות בגין החברה כולה ולא בגין העסקים הכלולים ב-EV בלבד. כמוכן יובהר כי שווי התיק בתוקף אינו כולל : עסקי ביטוח כללי (אלמנטרי). תחומי פעילות אחרים של חברות בשליטתה של החברה כגון פעילות סוכנויות ביטוח וניהול קופות גמל. היכולת ליצור עסקים נוספים בעתיד (מוניטין).</p>	<p>"הערך הגלום"</p> <p>Embedded " "Value</p> <p>או</p> <p>"EV"</p>
<p>ערך נוכחי של רווחי העסקים מעת המכירה ועד תום תקופת הפוליסה אשר נמכרו במהלך השנה מלפני תאריך הדיווח.</p>	<p>"ערך עסקים חדשים"</p> <p>Value of New " "Business</p> <p>או "VNB"</p>
<p>העסקים הכלולים בחישוב שווי התיק בתוקף : פוליסות אישיות ארוכות טווח בתיק ביטוח חיים ובריאות בתוקף נכון ליום 31 בדצמבר 2008, כולל הגדלות עתידיות בפרמיה והפקדות חד-פעמיות הנובעות מגידול בשכר, בגין פוליסות אלו. פוליסות קבוצתיות בתיק ביטוח חיים ובריאות בתוקף נכון ליום 31 בדצמבר 2008. על פי הכללים והעקרונות שבדוח הוועדה הוערכו רווחיהן של פוליסות אלו רק עד למועד החידוש הבא של הפוליסות. עסקי ניהול קרנות פנסיה המתנהלות על ידי חברות מנהלות בבעלות החברה]</p>	<p>"עסקים כלולים"</p>

1.5 הערות, הבהרות וסייגים

1.5.1 כללי

כאמור לעיל, הערך הגלום חושב בהתאם למתודולוגיה ולכללים והעקרונות שנקבעו בדוח הוועדה. ההנחות במודל הן לפי "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" (Best Estimate Assumptions), דהיינו, הנחות שהינן פרי השלכת הניסיון הקיים כלפי העתיד במסגרת הסביבה בה פועלות חברות הביטוח והחברות המנהלות את קרנות הפנסיה, וללא מקדמי שמרנות. מטבע הדברים, היות ומדובר בהערכות עתידיות לזמן ארוך, התוצאות בפועל צפויות להיות שונות מאלה שהוערכו בעת חישוב הערך הגלום.

סטיות מהפרמטרים וההנחות שהונחו בחיזוי הערך הגלום יכולות להשפיע באופן מהותי על התוצאה. פרמטרים אלו כוללים, בין היתר:

1. גורמים כלכליים (לדוגמא- ריבית היוון, תשואות).
2. גורמים דמוגרפיים (לדוגמא- שינויים בתמותה ותחלואה).
3. חקיקה והסדרים תחיקתיים בנושאים רלוונטיים.
4. מיסוי.
5. שינויים בסביבה העסקית.

תוצאות עתידיות, הסוטות מההערכות שבוצעו על בסיס "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" הן טבעיות וצפוי שיתרחשו אף אם לא יתרחש שינוי כלשהו בפרמטרים האמורים. על כן צפוי, כי התוצאות בפועל מדי שנה תהיינה שונות מאלו החזויות במודל הערך הגלום ולו רק בשל תנודות אקראיות רגילות.

1.5.2 השפעות אחרות

קיימת אי ודאות לגבי ההשפעה הצפויה של הרפורמות בחקיקה מהתקופה האחרונה, ובכלל זה הרפורמות הבאות:

- א. תיקון מספר 3 לתקנות קופות הגמל.
- ב. רפורמת הניוד - תיקון תקנות לגבי ניוד כספי החיסכון הפנסיוני בין אפיקי החיסכון הפנסיוני השונים ובין אפיקי החיסכון הפנסיוני לבין עצמם.
- ג. כניסתם הצפויה של הבנקים לפעילות בתחום הייעוץ הפנסיוני.
- ד. שינויים עתידיים אפשריים בדרישות ההון בהתאם לטיוטות/ניירות עמדה, שפורסמו על-ידי משרד האוצר.

חישוב הערך הגלום כולל את השפעת תיקון 3 אבל איננו כולל השפעתם של יתר האירועים האמורים, וגם לא התפתחויות אחרות שטרם באו לידי ביטוי מעשי בנתונים בפועל, ואשר לגביהם

אין בידי החברה, נכון למועד זה, יכולת להעריך את השפעתם על תוצאותיה העסקיות ועל הערך הגלום או כל תרחיש אחר שאין וודאות לגבי קיומו.

לאור האמור, מצורפים לדוח זה ניתוחי רגישות בהם נבחנת רגישות תוצאות החישוב עבור תרחיש רפורמת הניוד, תרחיש כניסתם הצפויה של הבנקים לפעילות בתחום הייעוץ הפנסיוני לשינויים, ועבור שינויים עתידיים אפשריים בדרישות ההון. יובהר, כי אין ללמוד מניתוח הרגישות לגבי הערכות החברה באשר להשפעות אפשריות של רפורמות אלה ולהשפעה אפשרית של שינויים רגולאטורים אחרים שהחברה אינה יכולה להעריך עדיין את השפעתם טרם יישומם המלא בפועל.

1.5.3 הטיפול בסיכונים

להלן סייגים ביחס להערכת הערך הגלום המפורטת בדו"ח זה, הנובעים מהאופן שבו חישבה החברה את הערך הגלום:

- הנחות בחישוב הערך הגלום - בשונה מהאמור בדוח הועדה, לא נלקחו בחשבון סיכונים קיצוניים אשר ההסתברות להתרחשותם נמוכה מאוד ואשר אין ביכולתה של החברה להעריך את הסתברויות התרחשותם ואת השפעתם על החברה, כגון סיכונים תפעוליים. כמו כן, ההנחות הדמוגרפיות שביסוד המודל גובשו בעיקר על סמך מחקרים וניתוחים המבוססים על ניסיון החברה ושל החברה המנהלת של קרן הפנסיה לאורך השנים האחרונות אשר לא כללו אירועים קיצוניים. אי לכך, ישנה אפשרות תיאורטית לתרחישים קיצוניים שהחברה לא לקחה בחשבון בקביעת ההנחות שביסוד המודל, על-אף הניסיון לקבוע הנחות ריאליות אשר תתאימו לניסיון בפועל בטווח הארוך.
- ביסוד המודל קיימת הנחה כי לא קיימת התאמה (קורלציה) בין גורמי הסיכון השונים, אשר עלולה להשפיע על הערך הגלום באופן מהותי. בשונה מהאמור בדוח הועדה, בשל היעדר נתונים מספקים לבחינת הקורלציה האמורה, לא נבדקה הנחה זו ע"י החברה.
- על פי ההנחות והכללים של הועדה, קביעת ההנחות אמורה להתבסס, בין היתר, כך שתקבל התוחלת של הערך הגלום לבעלי המניות. בהיעדר נתונים סטטיסטיים מובהקים מתאימים להערכת התפלגות הערך הגלום לכל הגורמים הדמוגרפיים והתפעוליים, השתמשה החברה בהנחות ריאליות של כל פרמטר ופרמטר כשלעצמו, לפי התוחלת של כל גורם רלוונטי.
- הערך הגלום מבוסס על התיאוריה לפיה משקיעים אינם זקוקים לפיצוי עבור סיכונים שאינם סיכוני שוק ובלבד שהם יכולים לפזר את חוסר הוודאות על ידי החזקת תיק השקעות מפוזר ומגוון, ועל ההנחה כי ניתן לפזר את חוסר הוודאות כאמור. בפועל, יתכן ולא ניתן לפזר חלק מהסיכונים הדמוגרפיים והתפעוליים. בהעדר שוק נזיל ועמוק לפיו ניתן להעריך את "מחיר הסיכון" שהשוק נותן לסיכונים אלה, ובהעדר מתדולוגיה מוסכמת לכימות מחיר השוק הרעיוני לסיכונים אלה, לא הורדנו את ערך הגלום בגין סיכונים אלה.

על מנת לשקף את הערכתם של הסיכונים שלא נלקחו בחשבון כאמור לעיל, קוראי הדוח יכולים להתאים את ערך הגלום המוצג, על-פי שיקול דעתם, באמצעות ניתוחי הרגישות בסעיף 3.5, בפרט באמצעות הרגישות לשיעור ההיוון. יש להדגיש כי, כאמור לעיל, אין בידי החברה

להעריך כמותית, באופן אובייקטיבי ומדעי, את השפעת הסוגיות הנ"ל על הערך הגלום, ועל-כן, הרגישויות שהוצגו אינן מהוות הערכה שכזו, אלא הן מספקות כלי למשתמשי הדוח לצורך הערכת השפעת הסוגיות לפי שיקול דעתם.

1.5.4 שיערוך נכסים לפי שווי הוגן

בהתאם לכללים והעקרונות שבדוח הוועדה, לא הותאם שווים החשבונאי של כל נכסי החברה לשווי ההוגן, אלא רק הנכסים החופפים לעסקים הכלולים בערך הגלום. יצוין כי אג"ח מיועדות (הן בביטוח חיים והן בקרנות הפנסיה החדשות) הוערכו, מסיבות טכניות, בהתאם לעלותם המותאמת בספרים, תוך התחשבות בריבית שזכאיות איגרות החוב הללו, באופן שהביא לכך ששוויים ההוגן נכלל בערך הגלום.

1.5.5 הערך הגלום איננו אמור לייצג את השווי הכלכלי או שווי השוק של החברה או של חברת האם שלה.

יודגש, כי כאמור לעיל שווי התיק בתוקף איננו כולל עסקי ביטוח כללי (אלמנטרי), וכן אינו כולל תחומי פעילות אחרים של החברות בשליטתה של החברה, ואת היכולת ליצור עסקים בעתיד (מוניטין).
כן יודגש, כי הערך הגלום אינו מתייחס למנורה מבטחים החזקות בע"מ, חברת האם של החברה, שלה פעילויות ועסקים נוספים.
כמו כן, הערך הגלום אינו מביא בחשבון סיכונים מסוימים כמפורט בסעיף 1.5.3 לעיל.
מובן אפוא, כי לאור האמור לעיל, הערך הגלום איננו מיצג, את שווי השוק או את השווי הכלכלי הכולל של החברה, ואת שווי השוק או את השווי הכלכלי של מנורה מבטחים החזקות בע"מ.

2 מתודולוגית חישוב הערך הגלום

2.1 כללי

עקרונות חישוב הערך הגלום נעשו בהתאם לכללים והעקרונות שבדוח הוועדה, למעט לעניין הטיפול בסיכונים מסויימים המתוארים בסעיף 1.5.3 לעיל, הכל כמפורט בסעיף האמור. ההנחות במודל הן לפי "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" (Best Estimate Assumptions), דהיינו - ללא מקדמי שמרנות. המודל אינו כולל שווי של מכירות עתידיות, אך מבחינת רמת ההוצאות וכדומה, החישוב מניח המשך פעילות עסקית.

2.2 טיפול בסיכונים

סיכונים פיננסיים (סיכוני שוק) - סיכוני השוק נלקחו בחשבון לפי עלותם הגלומה במחירי שוק, על ידי שימוש בטכניקה מימונית הנקראת Certainty Equivalent Approach. בטכניקה זו מקטינים את התשואות הצפויות לרמה של שיעורי ריבית חסרת סיכון. לאחר התאמה זו, מהוונים את תזרימי המזומנים החזויים לפי ריבית חסרת סיכון, ללא צורך להוסיף פרמיית סיכון לשיעור ההיוון. סיכונים שאינם סיכוני שוק – חישוב הערך הגלום מתבסס על התיאוריה הפיננסית אשר על פיה, משקיעים אינם זקוקים לפיצוי נוסף בריבית ההיוון עבור סיכונים שאינם סיכוני שוק ובלבד שהם יכולים לפזר את חוסר הוודאות על ידי החזקת תיק השקעות מפוזר ומגוון. ולכן בהינתן שתנאי זה מתקיים, ניתן לחשב את הערך הגלום דרך השימוש ב"הנחות הצפויות באופן מיטבי" והיוון של תזרימי המזומנים בשיעור ריבית חסרת סיכון בלי להוסיף מרווחים לסיכונים שאינם סיכוני שוק.

2.3 הנחות כלכליות

2.3.1 תשואה, ריבית הוון ואינפלציה:

התשואה העתידית והריבית ההיוון נקבעו על-פי עקום התשואות של ריבית חסרת סיכון צמודת מדד. שיעורי הריבית חסרת הסיכון (spot) נכון לסוף 2008 הינן:

לסוף שנה	שיעור ריבית	לסוף שנה	שיעור ריבית	לסוף שנה	שיעור ריבית
2009	3.57%	2019	3.25%	2029	3.56%
2010	2.70%	2020	3.31%	2030	3.57%
2011	2.50%	2021	3.35%	2031	3.58%
2012	2.54%	2022	3.39%	2032	3.60%
2013	2.67%	2023	3.42%	2033	3.61%
2014	2.80%	2024	3.45%	2034	3.62%
2015	2.92%	2025	3.48%	2035	3.63%
2016	3.03%	2026	3.50%	2036	3.64%

3.65%	2037	3.52%	2027	3.12%	2017
3.66%	2038	3.54%	2028	3.19%	2018

יצוין, כי אין צורך בהנחה מפורשת של אינפלציה עתידית כיוון שכל הסכומים במודל צמודים. כאשר פרמטר מסוים צפוי להשתנות שלא בהתאם לאינפלציה העתידית, נלקחה הנחה מפורשת של החריגה מהאינפלציה העתידית.

בכל הקשור לסבסוד הממשלתי לתשואת קרן הפנסיה הישנה, ביסוד מודל החישוב הונח כי הסבסוד הממשלתי ימשיך גם בעתיד למרות שיתכן וסבסוד זה עלול להיפסק.

2.3.2 מיסוי

מס סטטוטורי החל על מוסד כספי (כולל מס רווח) (*)

שנה	2008	2009	+2010
שיעור מס	36.80%	35.93%	35.06%

(*) שיעור מס הרווח הכלול לעיל הינו השיעור הקיים, דהיינו: 15.5%.

2.4 הנחות דמוגרפיות ותפעוליות

כל ההנחות להן השפעה מהותית על הערך הגלום נקבעו לפי האומדנים הטובים ביותר של החברה לגבי כל גורם דמוגרפי ותפעולי, ומשקפות את הציפייה של החברה לעתיד בגין גורמים אלה.

2.4.1 הנחות דמוגרפיות

ההנחות הדמוגרפיות, הכלולות בחישוב, נלקחו מתוך מחקרים פנימיים של החברה, ככל שישנם, ומסקנות פרי הפעלת שיקול דעת מקצועי, המבוססים הן על ניסיון רלוונטי והן על שילוב של מידע ממקורות חיצוניים, כגון מידע שהתקבל ממבטחי משנה ולוחות תמורתה ותחלואה שפורסמו.

2.4.2 הוצאות הנהלה וכלליות עתידיות

הוצאות הנהלה וכלליות חושבו בהתאם לתוצאות מודל תמחירי פנימי שנערך בחברה לגבי הוצאות הקשורות לעסקים הכלולים, לרבות: הקצאת ההוצאות לתחומים השונים (ביטוח חיים, ביטוח בריאות ופנסיה) והעמסת ההוצאות על פעילויות שונות (הפקה, ניהול שוטף, השקעות וכו').

2.5 שיטת החישוב

2.5.1 הון עצמי מותאם (ANW)

סכום ההון העצמי נלקח מתוך הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2008.

סכום זה הוקטן בסכום הוצאות הרכישה הנדחות לפי היתרה במאזן, בניכוי העתודה למס נדחה שבגינן. כמו כן, נוכה יתרת המוניטין של קרנות הפנסיה שנרכשו לפי ערכם בדוחות הכספיים של החברה.

לגבי הטבת המס בגין חלק הוצאות הרכישה הנדחות המוכרות למס הכנסה ראה סעיף 2.5.2 להלן.

2.5.2 ערך נוכחי של רווחים עתידיים (PVFP)

הערך הנוכחי של רווחים עתידיים חושב באמצעות מודל אקטוארי המתבסס על נתוני הפוליסות, ניהול זכויות הפנסיוניות של עמיתי קרנות הפנסיה, ונתונים אחרים המצויים בידי החברה והחברה המנהלת של קרן הפנסיה. מודל זה מאפשר ביצוע של תחזית תזרימי מזומנים עתידיים והיוונים. בחישוב נלקחה בחשבון הטבת מס עתידית הנובעת מהפחתת הוצאות הרכישה הנדחות לצרכי מס.

2.5.3 עלות הון נדרש (CoC)

בוצעה תחזית של ההון הנדרש על פי הדרישות הקיימות ובהתאם להתפתחות העתידית הצפויה של העסקים הכלולים. עלות ההון הינה היוון המס על רווחי השקעה על ההון הנדרש בגין העסקים הכלולים.

2.5.4 ערך עסקים חדשים (VNB)

ערך העסקים החדשים מחושב כערך נוכחי של רווחים מעת המכירה עד תום תקופת הפוליסה. הערך נוכחי של הרווחים חושב באמצעות מודל אקטוארי המתבסס על נתוני הפוליסות ונתונים אחרים כדי לשקף את תרומת התפוקה של השנה לערך הגלום. חישוב ה VNB נערך בגין האוכלוסיות הבאות:

- כל הפוליסות שהופקו בשנת 2008.
- כיסויים חדשים שהופקו במהלך 2008 כתוספת לפוליסות שהופקו לפני 2008.
- פוליסות קבוצתיות שחודשו במהלך 2008.
- מצטרפים חדשים לקרנות הפנסיה

יובהר כי הערך הנוכחי של הרווחים העתידיים (PVFP) כולל את ערך הרווחים, מסוף שנת 2008 ואילך בגין עסקים חדשים כאמור.

2.6 טיפול באופציות והבטחות פיננסיות

לא קיימות בעסקים הכלולים אופציות והבטחות פיננסיות מהותיות לטובת המבוטחים.

2.7 ניתוח השינוי ב-EV והרווח על בסיס EV

הטבלאות בסעיף 3.4 להלן מציגות את השינוי בערך גלום, מחולק למרכיבי ההון המותאם והשווי תיק (בניכוי עלות ההון), כולל העברות בין שני מרכיבים אלה. כל הסכומים מוצגים לאחר מס. השינוי מפורט לגורמי השפעה השונים שלו, כדלקמן:

1. התאמות לערך גלום ליום 31.12.2007 – **בסעיף זה** נכללו תיקונים ביחס לנתוני הפתיחה, כולל שינויים במתודולוגית החישוב ע"ס (40) מל"ש בביטוח חיים ובריאות ו-72 מל"ש בפניסה.

2. השפעת אינפלציה במהלך 2008 – סעיף זה כולל את השפעת תשואה רעיונית על הון החברה המתואם ועל כל תזרימי ה-VIF, בשיעור האינפלציה בשנת 2008 (4.51%). בסעיפים הבאים מוצגת ההשפעה של התשואות הריאליות מעל המדד.
3. שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות – מדי שנה החברה מעדכנת את ההנחות לפיהן מעריכים את ערך הגלום. העדכונים בוצעו בהתאם לנתונים חדשים לגבי הניסיון בפועל ולשינויים בציפיות הנהלת החברה. בביטוח חיים ובריאות השינויים העיקריים היו בשיעורי תביעות כתוצאה ממחקרים ועדכון הנחות שיעורי הביטולים והסילוקים. בפנסיה השינויים העיקריים היו בהנחות שיעורי העזיבה וההקפאה ושיעורי הגידולים בשכר.
4. רווח צפוי על ערך הגלום – ערך הגלום צפוי להניב רווחים אף אם החברה לא הייתה מוכרת עסקים חדשים ולא הייתה פועלת בתחומים נוספים שאינם כלולים ב-EV. רווחים אלה נובעים מ-3 מקורות:
- א. תשואה צפויה על שווי התיק בתוקף בסוף התקופה הקודמת – הכנסות צפויות אלו מבוססות על שיעור התשואה הריאלית הצפויה בתחילת השנה, כולל מרווחים מעל ריבית חסרת סיכון שהיו צפויים להתקבל.
- ב. תשואה צפויה על ההון העצמי המותאם – ההכנסות מהשקעות הצפויות מהנכסים העומדים כנגד ההון המותאם. הכנסות צפויות אלו מבוססות על שיעור התשואה הריאלית הצפויה בתחילת השנה, כולל מרווחים מעל ריבית חסרת סיכון שהיו צפויים להתקבל.
- ג. רווח צפוי לעבור משווי תיק בתוקף להון עצמי מתואם במהלך 2008 – במהלך שנת 2008, ירד הרווח החזוי לשנת 2008 מהשווי תיק, והתווסף להון המותאם, כך שבסך הכל מקור זה לא משפיע על סך ערך הגלום בכללותו, אלא מביא להעברה ממרכיב השווי תיק בתוקף למרכיב ההון המותאם. בהתאם לשיטת קביעת ההון העצמי המותאם, רווח זה אינו כולל השפעת הפחתת ה-DAC למעת זיכוי המס בגין הפחתת ה-DAC המוכר למס הכנסה.
5. השפעת הסטיות מההנחות התפעוליות והדמוגרפיות במהלך 2008 – מטבע הדברים, הניסיון בפועל לגבי שיעורי התביעות, הביטולים, ההוצאות וכדומה היו שונים במהלך התקופה מאלו שהונחו בתחילת השנה לצורך חישוב ערך הגלום. סטיות אלו משפיעות גם על הרווחים הצפויים לאחר השנה וגם על הרווחים של השנה עצמה, וההשפעות מוצגות בסעיף זה בנפרד על השווי תיק בתוקף ועל ההון המותאם בהתאמה. בנוסף, סעיף זה כולל את ההשפעה ממספר גורמים שכל אחד מהם לא מהותי להערכת החברה, הכוללים, בין היתר, שינויים לפוליסות ביטוח קיימות, תנאי ביטוח משנה או הסכמי עמלות עם סוכנים. בביטוח חיים ובריאות הסטייה כללה גידול בהוצאות בפועל בשנת 2008 מהצפוי. בפנסיה הסטייה העיקרית היתה כתוצאה מהגדלת שיעורי ההטבות על חשבון דמי הניהול.
6. רווח מעסקים חדשים – הערך הגלום אינו כולל את הערך הצפוי להתווסף מעסקים חדשים שימכרו בעתיד. על כן, סעיף זה מציג את התוספת לערך הגלום לסוף התקופה הקודמת, עקב מכירת פוליסות ביטוח חדשות במהלך השנה והצטרפות עמיתים חדשים לקרנות הפנסיה. התוספת מחולקת להשפעה בפועל מהעסקים החדשים על הרווחים בתקופה עצמה (מוצגת

תחת ההון המותאם) ולרווחים הצפויים מהעסקים החדשים בעתיד (ומוצג תחת השווי תיק בתוקף).

7. הוצאות פיתוח שלא נכללו ב- EV – כאן מוצגת ההשפעה, על הרווחים בפועל בשנה, של הוצאות החריוגות שלא נכללו בערך גלום, אלא יוחסו למכירות עתידיות. בשנת 2008 לא היו הוצאות פיתוח שלא נכללו ב-EV.

נהוג לכנות את סיכום השינויים בסעיפים 2 עד 7 "רווח תפעולי על בסיס ערך גלום". סכום זה משקף את הערך שהתווסף לערך הגלום, או הרווח במונחי ערך, הנובע בפעילות השוטפת של החברה, למעט ההשפעה מעסקים שלא כלולים ב-EV (כגון ביטוח אלמנטרי) ולפני ההשפעה של גורמים כלכליים לא צפויים, כגון שינויים שלא היו צפויים בשיעורי הריבית בשוק, בשוק ההון ובאינפלציה.

8. רווח מפריטים מיוחדים. לא היו פריטים מיוחדים בשנת 2008.

9. רווח מסטיות מההנחות הכלכליות במהלך 2008 ומשינויים להנחות כלכליות – סעיף זה כולל שני מרכיבים:

א. ההשפעה על שווי התיק משינויים בהנחות הכלכליות אשר מבוססות על הריביות בשוק. הנחות אלו כוללות את ריבית ההיוון ואת התשואות הצפויות.

ב. ההשפעה מהסטיות של הפרמטרים הכלכליים בפועל במהלך השנה לעומת ההנחות על בסיסן חושב ערך הגלום לסוף השנה הקודמת. ההשפעה הינה בשני מרכיבי ה-EV:

- בהון המותאם - עקב ההשפעה על הרווח בעיקר מתשואות שונות מהצפוי על נכסי החברה העומדים כנגד ההון וכנגד עתודות הביטוח בגין העסקים הכלולים. בסעיף זה כלולים הוצאות מימון ששולמו בסך 57.9 מיליון ₪ לאחר מס.
- בשווי התיק - עקב השינוי לרווחים הצפויים מתיק בפוליסות המשתתפות ברווחים, אשר נגרמו הן מהקיטון הלא צפוי ביתרת החסכונות בניהול החברה והן מצבירת "חוב" של דמי ניהול משתנים על פוליסות אלו שהופקו לפני שנת 2004. לגבי פוליסות אלו, החברה לא תגבה דמי ניהול משתנים עד להשגת תשואה חיובית שתכסה את ה"חוב" שנצברה עד סוף 2008.

נהוג לכנות את סיכום השינויים בסעיפים 2 עד 9 "רווח על בסיס ערך גלום". סכום זה משקף את הערך שהתווסף לערך הגלום, או הרווח במונחי ערך, הנובע מפעילות השוטפת של החברה, כולל ההשפעות מגורמים כלכליים וכולל פריטים מיוחדים, אך ללא ההשפעה של עסקים שלא כלולים ב-EV (כגון ביטוח אלמנטרי) ושל אינפלציה.

10. הזרמת הון / (תשלום דיבידנדים) – בסעיף זה מוצג העליה בערך גלום הנובע מהנפקת מניות בסך 80 מיליון ₪ ובניכוי פעילות עם בעלי שליטה בסך 4 מיליון ₪.

11. רווח מעסקים לא-כלולים – סך הערך הגלום כולל את מלוא ההון העצמי של החברה, ועל כן חלק מהגידול/קיטון בערך גלום מוסבר מהרווחים/ההפסדים של תחומי פעילות שאינם כלולים בשווי תיק.

2.8 מבחני רגישות

במבחני הרגישות המוצגים בסעיפים 3.4 ו- 3.5 להלן, אומצו הגישות הבאות:

1. הרגישויות מתייחסות לכל העסקים הכלולים אלא אם צוין אחרת.
2. מבחני הרגישות מתייחסים לכל הנחה בנפרד, ללא מדידה של השפעות מצטברות או מתקזזות או שינויים נגזרים על גורמים אחרים וכדומה.
3. הרגישות בגין ערך העסקים החדשים מתייחסת לשינויים מסוף שנת 2008 ואילך, ולא לתקופה מעת המכירה ועד לסוף שנת 2008.
4. תמותה לפני גיל פרישה – מבחני הרגישות של שיעורי תמותה (כולל מוות מתאונה), לא כולל תמותה של מבוסחים מקבלי קצבאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי בגין אובדן כושר או סיעוד.
5. תמותה של מקבלי קצבת זקנה – מבחן רגישות של שיעורי תמותה למקבלי קצבאות זקנה בלבד, לא כולל תמותה של מקבלי קצבאות אחרים.
6. תחלואה – מבחן הרגישות כולל את כל התביעות שאינם מקרי מוות הכלולים בסעיף 4 קטן לעיל, כולל תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכו'. המבחן מתייחס לשכיחויות של מקרי תביעה ולא לתקופת תשלום התביעות בגין אי-כושר עבודה וסיעוד.
7. ריבית – תוצאת מבחן הרגישות כוללות את:
 - א. השפעת שינוי שיעור ריבית המשמש כריבית היוון והתשואה הצפויה מהשקעות נכסי החברה וקרן הפנסיה על ערך נוכחי של הרווחים העתידיים (PVFP).
 - ב. השפעת שינוי שיעור הריבית על שווי נכסים נושאי ריבית שקלית או צמודה, המגבים את העסקים הכלולים.הרגישות לא כוללת השפעת שינויים על אגרות חוב מיועדות מטעם הממשלה.
8. ניידות – השפעה אפשרית של תיקון תקנות לגבי ניוד כספי החיסכון הפנסיוני בין אפיקי החיסכון הפנסיוני השונים ובין אפיקי החיסכון הפנסיוני לבין עצמם על פוליסות מנהלים – תוספת ביטולים של 10% על פוליסות אלו.
9. כניסתם הצפויה של הבנקים לפעילות בתחום הייעוץ הפנסיוני – השפעה אפשרית על ביטולי פוליסות עם מרכיב חסכון - תוספת ביטולים של 10% על פוליסות אלו.
10. עלייה בשיעור 10% בדרישת הון עצמי מינימלי.

2.9 סקירת דוח הערך הגלום

דוח הערך הגלום ליום 31.12.2008 וערך העסקים החדשים לשנה שהסתיימה באותו תאריך, וכן מבחני הרגישות ביחס אליהם נסקר על ידי רו"ח קוסט פורר גבאי את קסירר (Ernst and Young). דוח הסקירה מצורף בנספח א' לדוח זה.

3 תוצאות

3.1 הערך הגלום נכון ל-31/12/2008

מיליוני ₪	EV בגין עסקים כלולים בביטוח חיים ובריאות	EV בגין עסקי ניהול קרנות פנסיה	התאמה לאיחוד בגין עסקי ניהול קרנות הפנסיה ב-EV של החברה	סך הכל EV עבור ביטוח ופנסיה
הון עצמי מותאם (ראה סעיף 3.3 להלן)	772	227	(791) *	208
ערך נוכחי של רווחים עתידיים בניכוי מס	1,615	1,946	9	3,570
בניכוי עלות הון נדרש	(37)	(2)	-	(39)
ערך גלום	2,350	2,171	(782)	3,739

* מורכב מההון העצמי של חברה המנהלת של קרן הפנסיה בסך 227 מל"ש, ערך המוניטין בגין עסקי ניהול קרנות פנסיה הרשום במאזן החברה בסך 539 מל"ש, וסכום ה-DAC הרשום בחברה בגין עסקי פנסיה בסך 25 מל"ש.

3.2 ערך עסקים חדשים של מכירות בשנת 2008

מיליוני ₪	VNB בגין עסקים כלולים בביטוח חיים ובריאות	VNB בגין עסקי ניהול קרנות פנסיה *	השפעת הוצאות ועמלות רכישה ששולמו על ידי חברת הביטוח בגין עסקי פנסיה אחרי מס	סך הכל VNB עבור ביטוח ופנסיה
ערך עסקים חדשים לפני עלות הון נדרש	80	149	(17)	212
עלות הון נדרש בגין עסקים חדשים	(8)	0	-	(8)
סה"כ ערך עסקים חדשים	72	149	(17)	204

3.3 התאמה בין ההון העצמי המותאם לבין ההון העצמי בדוחות הכספיים

טבלה 3.3 א' – עסקי ביטוח

במיליוני ₪	
1,277	הון עצמי (מאזן החברה)
(40)	שיערוך נכסים החופפים לעסקים הכלולים והמוצגים בדוחות הכספיים לפי עלות לשווי הוגן בניכוי מס
(601)	בניכוי הוצאות רכישה נדחות (DAC למאזן) *
136	בתוספת עתודה למס נדחה בגין DAC
-	בניכוי שווי תיקי ביטוח שנרכשו ומוניטין בגינם, הכלול בהון עצמי, נטו ממס.
772	הון עצמי מותאם בגין העסקים הכלולים

* ניכוי המס בגין התאמה זו מוצג בחלקו בתוספת לעתודה למס נידחה בטבלה זו ובחלקו בהתאמה בחישוב הערך הנוכחי של רווחים עתידיים (ראה סעיף 2.5.2)

טבלה 3.3 ב' – הכללת עסקי ניהול קרנות פנסיה

במיליוני ₪	
772	הון עצמי מותאם בגין פוליסות ביטוח לטווח ארוך (ביטוח חיים וביטוח בריאות)
(539)	ניכוי ערך המוניטין בגין עסקי ניהול קרנות פנסיה הרשום במאזן החברה
(25)	ניכוי הוצאות רכישה נדחות בגין עסקי פנסיה הרשומות במנורה ביטוח
208	הון עצמי מותאם בהתחשב בניהול עסקי פנסיה

3.4 ניתוח השינוי ב-EV והרווח על בסיס EV

טבלה 3.4 א' – עסקי ביטוח

ערך גלום	שווי תיק בתוקף	הון עצמי מותאם	ראה סעיף	
				ערך גלום ליום 2007.12.31
2,870	1,779	1,091		
(40)	(40)	-	2.7.1	התאמות לערך גלום ליום 2007.12.31
110	79	31	2.7.2	השפעת אינפלציה במהלך 2008
2,940	1,818	1,122		ערך גלום מותאם ליום 2007.12.31
				רווח תפעולי מהתיק בתוקף ליום 2008.12.31:
(77)	(77)	-	2.7.3	- שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות
112	112	-	2.7.4	- רווח צפוי על שווי התיק בתוקף
40	-	40	2.7.4	- תשואה צפויה על הון עצמי מותאם
-	(203)	203	2.7.4	- רווח כולל צפוי לעבור משווי תיק להון עצמי ב- 2008
(39)	(11)	(28)	2.7.5	- השפעת הסטיות מההנחות התפעוליות והדמוגרפיות במהלך 2008 ושינויים אחרים לתיק בתוקף
36	(179)	215		סה"כ
72	188	(116)	2.7.6	רווח מעסקים חדשים
-	-	-	2.7.7	הוצאות פיתוח שלא נכללו ב- EV
108	9	99		רווח תפעולי לפי ערך גלום
-	-	-	2.7.8	רווח מפריטים מיוחדים
(710)	(249)	(461)	2.7.9	רווח מסטיות מההנחות הכלכליות במהלך 2008 ומשינויים להנחות כלכליות
(602)	(240)	(362)		סה"כ רווח על בסיס ערך גלום
76	-	76	2.7.10	תנועות הון
48	-	48		רווח מעסקי פנסיה (ראה פירוט בטבלה 3.4 ב' להלן)
(112)	-	(112)	2.7.11	רווח מעסקים לא-כלולים
2,350	1,578	772		ערך גלום ליום 2008.12.31

טבלה 3.4 ב' – עסקי פנסיה

ערך גלום	שווי תיק בתוקף	הון עצמי מותאם	ראה סעיף	
1,921	1,753	168		ערך גלום ליום 2007.12.31
72	72	0	2.7.1	התאמות לערך גלום ליום 2007.12.31
84	79	5	2.7.2	השפעת אינפלציה במהלך 2008
2,077	1,904	173		ערך גלום מותאם ליום 2007.12.31
				רווח תפעולי מהתיק בתוקף ליום 2008.12.31:
303	303	-	2.7.3	- שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות
117	117	-	2.7.4	- רווח צפוי על שווי התיק בתוקף
6	-	6	2.7.4	- תשואה צפויה על הון עצמי מותאם
-	(65)	65	2.7.4	- רווח כולל צפוי לעבור משווי תיק להון עצמי ב- 2008
				- השפעת הסטיות מההנחות התפעוליות והדמוגרפיות
(308)	(302)	(6)	2.7.5	במהלך 2008 ושינויים אחרים לתיק בתוקף
118	53	65		סה"כ
149	151	(2)	2.7.6	רווח מעסקים חדשים
-	-	-	2.7.7	הוצאות פיתוח שלא נכללו ב- EV
267	204	63		רווח תפעולי לפי ערך גלום
-	-	-	2.7.8	רווח מפריטים מיוחדים
(173)	(164)	(9)	2.7.9	רווח מסטיות מההנחות הכלכליות במהלך 2008 ומשינויים להנחות כלכליות
94	40	54		סה"כ רווח על בסיס ערך גלום
-	-	-	2.7.10	תנועות הון
-	-	-	2.7.11	רווח מעסקים לא-כלולים
2,171	1,944	227		ערך גלום ליום 2008.12.31

טבלה 3.4 ג' – סה"כ עסקי ביטוח ופנסיה

ערך גלום	שווי תיק בתוקף	הון עצמי מותאם	ראה סעיף	
4,074	3,532	542		ערך גלום ליום 2007.12.31
32	32	-	2.7.1	התאמות לערך גלום ליום 2007.12.31
174	158	16	2.7.2	השפעת אינפלציה במהלך 2008
4,280	3,722	558		ערך גלום מותאם ליום 2007.12.31
				רווח תפעולי מהתיק בתוקף ליום 2008.12.31:
226	226	-	2.7.3	- שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות
229	229	-	2.7.4	- רווח צפוי על שווי התיק בתוקף
20	-	20	2.7.4	- תשואה צפויה על הון עצמי מותאם
-	(268)	268	2.7.4	- רווח כולל צפוי לעבור משווי תיק להון עצמי ב- 2008
				- השפעת הסטיות מההנחות התפעוליות והדמוגרפיות במהלך 2008 ושינויים אחרים לתיק בתוקף
(347)	(313)	(34)	2.7.5	סה"כ
128	(126)	254		
204	348	(144)	2.7.6	רווח מעסקים חדשים
-	-	-	2.7.7	הוצאות פיתוח שלא נכללו ב- EV
332	222	110		רווח תפעולי לפי ערך גלום
-	-	-	2.7.8	רווח מפריטים מיוחדים
(837)	(413)	(424)	2.7.9	רווח מסטיות מההנחות הכלכליות במהלך 2008 ומשינויים להנחות כלכליות
(505)	(191)	(314)		סה"כ רווח על בסיס ערך גלום
76	-	76	2.7.10	תנועות הון
(112)	-	(112)	2.7.11	רווח מעסקים לא-כלולים
(335)	(1)	(334)		סה"כ שינוי ב- EV *
3,739	3,531	208		ערך גלום ליום 2008.12.31

3.5 * פירוט הפער בין השינוי בהון העצמי המותאם לבין הרווח הנקי לחברה:

(334)	סה"כ שינוי בהון העצמי המותאם
(5)	שינוי ב- DAC לפני מס
9	מס בגין השינוי ב- DAC שלא נכלל בשווי תיק בתוקף
113	פריטים שהועברו דרך קרן הון
76	שינוי שיעור נכסים בשווי הוגן בניכוי מס
(76)	תנועות הוניות כולל תשלום דיבידנדים
(217)	רווח נקי

3.6 ניתוח רגישות בגין עסקים כלולים בהתאם לדרישת החוזר

להלן ניתוחי הרגישות בגין עסקי חיים ובריאות:

שינוי בערך עסקים חדשים		שינוי בערך גלום		ראה סעיף	התוצאה הבסיסית
ב - %	במליוני ₪	ב - %	במליוני ₪		
	72		2,350		
0.6	0.4	(0.4)	(10)	2.8.7	הפחתה של 0.5% בריבית חסרת הסיכון
(9.0)	(6.5)	(3.2)	(75)		עליה של 10% בהוצאות הנהלה וכלליות
(21.3)	(15.3)	(4.3)	(102)		עליה יחסית של 10% בשיעורי הביטולים (כולל פדיונות וסילוקים)
(7.9)	(5.7)	(2.1)	(50)	2.8.4	עליה של 10% בשיעורי התמותה בגין מבוטחים לפני גיל פרישה
(21.3)	(15.3)	(5.8)	(137)	2.8.6	עליה של 10% בשיעורי התחלואה
(1.2)	(0.8)	(1.1)	(26)	2.8.5	ירידה יחסית של 10% בשיעור התמותה עבור מקבלי קצבאות זקנה
(4.8)	(3.5)	(1.2)	(28)	2.8.8	תרחיש נידות (בהתאם לסעיף 1.5.2)
(14.5)	(10.4)	(2.8)	(66)	2.8.9	תרחיש בנקים (בהתאם לסעיף 1.5.2)
(1.1)	(0.8)	(0.2)	(4)	2.8.10	תרחיש דרישת הון (בהתאם לסעיף 1.5.2)

במידה ולניתוח הרגישות השפעה סימטרית לשני הכיוונים, מוצג לעיל השינוי בכיוון האחד בלבד.

3.7 ניתוחי הרגישות בגין עסקי ניהול קרנות פנסיה

להלן ניתוחי הרגישות בגין עסקי ניהול קרנות הפנסיה:

שינוי בערך עסקים חדשים		שינוי בערך גלום		ראה סעיף	התוצאה הבסיסית
ב - %	במליוני ₪	ב - %	במליוני ₪		
	149		2,171		
6.1	9.0	2.7	59	2.8.7	הפחתה של 0.5% בריבית חסרת הסיכון
(3.4)	(5.0)	(4.1)	(89)		עליה של 10% בהוצאות הנהלה וכלליות
(13.4)	(20.0)	(6.6)	(143)		ירידה של 1% בעליית השכר
(16.8)	(25.0)	(8.4)	(183)		עליה של 10% בשיעורי הביטולים (כולל פדיונות והקפאות)
(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0)	2.8.11	תרחיש דרישת הון (בהתאם לסעיף 1.5.2)

במידה ולניתוח הרגישות השפעה סימטרית לשני הכיוונים, מוצג לעיל השינוי בכיוון האחד בלבד.

אברהם לוונגליק
אקטואר ראשי

ארי קלמן
מנכ"ל

נספח א' – דוח סוקר חיצוני של חישוב הערך הגלום.

31 במאי, 2009

לכבוד הדירקטוריון של

מנורה מבטחים חברה לביטוח בע"מ

א.ג.נ.

הנדון : סקירת דוח הערך הגלום ליום 31.12.2008

א. לבקשתכם סקרנו את המידע, אשר הוכן על ידי מנורה מבטחים חברה לביטוח בע"מ (להלן החברה), בדבר הערך הגלום ליום 31.12.2008, ערך העסקים החדשים לשנה שהסתיימה באותו תאריך, ניתוח התנועה בערך הגלום ומבחי הרגישות ביחס אליהם, המתייחסים לפוליסות ביטוח חיים ובריאות ארוכות טווח ועסקי ניהול קרנות פנסיה (להלן – "דוח הערך הגלום").

ב. סקירתנו כללה, בין היתר:

1. דיונים ובירורים עם הגורמים הרלבנטיים בחברה, ביצוע נהלים אנליטיים בהתייחס לתוצאות המוצגות בדוח הערך הגלום ובהתייחס למידע פיננסי וסטטיסטי אחר.
 2. התאמה בין תוצאות החישוב ומידע פיננסי של החברה.
 3. השוואה של הנחות הדמוגרפיות והתפעוליות, לפיהם נערך דוח הערך הגלום, עם ניסיון העבר בחברה ומידע חיצוני רלוונטי.
 4. בחינת ההתאמה של המתודולוגיה, ההנחות ודרך ההצגה, לפיהם נערך דוח הערך הגלום, לחזור המפקח על הביטוח מספר 11-1-2007 על נספחיו (להלן חוזר המפקח). חוזר המפקח אימץ את הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח וועדה משותפת של חברות הביטוח והמפקח על הביטוח (להלן "הוועדה"), אשר פעלה בליווי יועצים מישראל ומח"ל.
- ג. בהתבסס על סקירתנו, ובהסתמך על נתונים ומידע שסופקו על ידי החברה הרינו לציין כדלקמן:
1. המתודולוגיה וההנחות שתוארו בדוח הערך הגלום עומדות, מכל הבחינות המהותיות בחוזר המפקח, בכפוף לאמור בסעיף ד(3) להלן.
 2. אופן הגילוי בדוח הערך הגלום עומד מכל הבחינות המהותיות בחוזר המפקח ובהוראות המפורטות בטיוטת "פורמט גילוי" אשר הוכן על ידי הוועדה בתאום עם המפקח על הביטוח. "פורמט גילוי" זה טרם פורסם על ידי המפקח על הביטוח כתוספת לחוזר המפקח.
 3. לא עלה בסקירתנו דבר המצביע על כך כי ההנחות הדמוגרפיות והתפעוליות אשר הוצגו בפנינו במהלך הסקירה אינן סבירות בהתבסס על ניסיון החברה בעבר ובהווה וציפיות ההנהלה לגבי העתיד, בכפוף לאמור בסעיף ד(2) להלן.
 4. לא עלה בסקירתנו דבר המצביע על כך שהערך הגלום בסך 3,739 מליון ש"ח, הערך של עסקים חדשים בסך 204 מליון ש"ח, מבחי הרגישות ביחס אליהם וניתוח התנועה בערך הגלום לא הוערכו כראוי על פי המתודולוגיה וההנחות שתוארו בדוח הערך הגלום ושהוצגו בפנינו במהלך הסקירה.

ד. אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים הבאים:

1. דוח הערך הגלום הוכן על בסיס הנחות שהינן פרי השלכת הניסיון הקיים כלפי העתיד במסגרת הסביבה בה פועלת החברה. מטבע הדברים, היות ומדובר בהערכות עתידיות לזמן ארוך, התוצאות בפועל צפויות להיות שונות מאלה שהוערכו בעת חישוב הערך הגלום.
2. קיימת אי ודאות לגבי השלכות של הרפורמות בשוק החיסכון לארוכי טווח. חישוב ערך הגלום אינו כולל השפעות אפשרויות, אם יהיו, כמפורט בסעיף 1.5.2 לדוח הערך הגלום.
3. הערות, הבהרות וסייגים לגבי הטיפול בסיכונים המתוארים בסעיף 1.5.3 לדוח הערך הגלום.
4. הערך הגלום כולל גם את הערך הגלום של עסקי ניהול קרנות פנסיה בבעלות החברה אשר פרסומו אינו מתחייב על פי הנחיות המפקח.

בכבוד רב,

קוסט פורר גבאי את קסירר
קוסט, פורר גבאי את קסירר

רואי חשבון